

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ.* 514/VI/2011
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 16^η Σεπτεμβρίου 2010, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης.

Μέλη: Ιωάννης Μπιτούνης,
Δημήτριος Λουκάς,
Νικόλαος Τραυλός,
Βασίλειος Νικολετόπουλος,
Δημήτριος Δαηλάτος και
Δημήτριος Αυγητίδης.

Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της υπ' αριθ. πρωτ. 4074/23.06.2008 καταγγελίας της εταιρίας «ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε.» κατά της εταιρίας «**BROTHER INTERNATIONAL EUROPE LTD**» για παράβαση των άρθρων 1(1) και 2α του ν. 703/77, όπως ισχύει, καθώς και του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ.

Πριν την έναρξη της συζήτησης, ο Πρόεδρος όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την Ευαγγελία Ρουμπή, με αναπληρώτρια την Παρασκευή Ζαχαριά.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, τα νομίμως κλητευθέντα μέρη παραστάθηκαν ως εξής: α) η εταιρία ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε. με το νόμιμο εκπρόσωπό της [...], μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων της, Κωνσταντίνου Παπαδιαμάντη, Βασιλείου Στεργίου και Πλάτωνος Γάτσινου, και β) η εταιρία BROTHER INTERNATIONAL EUROPE LTD με τους νομίμους εκπροσώπους της [...]και [...], μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων της Αναστασίας Δρίτσα, Χρήστου Πιλαφά και Θωμά Αμοργιανιώτη.

Στην αρχή της συζήτησης, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στον αρμόδιο Εισηγητή Δημήτριο Λουκά, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθμ. πρωτ. 3775/17.6.2010 Εμπιστευτική Έκθεσή του και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά σε αυτήν, την απόρριψη της από 23.6.2008 (υπ' αριθ. πρωτ. 4074) καταγγελίας της ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε κατά της BROTHER

* Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1890/Β'/29.12.2006), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

INTERNATIONAL EUROPE LTD για παράβαση των άρθρων 1 και 2α ν. 703/77 και 101 ΣΛΕΕ (πρώην 81 Συνθ.Ε.Κ), όπως ίσχυαν και ισχύουν.

Στη συνέχεια, το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των ενδιαφερόμενων μερών, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της εισηγήσεως, ανέπτυξαν τις απόψεις τους, έδωσαν διευκρινήσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Για τη θεμελίωση των ισχυρισμών τους οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε. ζήτησαν την εξέταση μαρτύρων. Η Επιτροπή, αποδεχόμενη το αίτημά τους, εξέτασε μάρτυρες με την ακόλουθη σειρά: 1) [...], 2) [...]και 3) [...].

Κατόπιν, ο λόγος εδόθη στους νομίμους εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων μερών, ήτοι στον [...]της ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε. και στον [...]της BROTHER INTERNATIONAL EUROPE LTD, οι οποίοι κατέθεσαν ανωμοτί, έδωσαν διευκρινήσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Μετά την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των μερών ζήτησαν προθεσμία για την υποβολή συμπληρωματικών υπομνημάτων. Ο Πρόεδρος αποδέχτηκε το αίτημα και χορήγησε προθεσμία τριών (3) εργάσιμων ημερών μετά την παραλαβή των πρακτικών από τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να υποβάλουν τα συμπληρωματικά Υπομνήματά τους.

Η Επιτροπή συνήλθε σε διάσκεψη για λήψη απόφασης την 31^η Ιανουαρίου 2011, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00, και αφού έλαβε υπόψη της την Έκθεση του αρμοδίου Εισηγητή, τις απόψεις που διατύπωσαν προφορικά κατά την ακροαματική διαδικασία και εγγράφως στα Υπομνήματά τους τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα όσα κατέθεσαν οι μάρτυρες και οι νόμιμοι εκπρόσωποι κατά την ακροαματική διαδικασία, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I Ιστορικό

I.1 Η εμπορική σχέση μεταξύ της καταγγέλλουσας και της καταγγελλόμενης

- 1) Σύμφωνα με την εταιρία «ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε.» (εφεξής ΝΤΑΚΟΣ ή καταγγέλλουσα), η ΝΤΑΚΟΣ λειτουργούσε στην πράξη ως αποκλειστικός αντιπρόσωπος, εισαγωγέας και διαχειριστής πωλήσεων της «BROTHER INTERNATIONAL EUROPE LTD» (εφεξής BROTHER ή καταγγελλόμενη) στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα στην Ελλάδα. Η συνεργασία της με την BROTHER ξεκίνησε ήδη από το 1976, όπως προκύπτει και από σχετική αλληλογραφία αρχικά μεταξύ της BROTHER International GMBH (με έδρα τη Δυτική Γερμανία) και της ΝΤΑΚΟΣ-ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ ΕΠΕ και, στη συνέχεια, μεταξύ της ΝΤΑΚΟΣ ΑΕ και της Brother International Europe Ltd (με έδρα στο Ηνωμένο Βασίλειο) αναφορικά με την αποκλειστική διάθεση των προϊόντων μηχανών γραφείου Brother στην Ελλάδα. Η εν λόγω συμβατική σχέση ήταν προφορική έως το 2007.

- 2) Σύμφωνα με την BROTHER, η ΝΤΑΚΟΣ ήταν ένας μη αποκλειστικός διανομέας της BROTHER σε χώρα όπου δεν υπήρχε δική της παρουσία μέσω θυγατρικής. Οι βασικοί όροι της συνεργασίας μεταξύ των δύο εταιριών μέχρι και το 2006 προέβλεπαν την παροχή πίστωσης [...] από την ημερομηνία έκδοσης τιμολογίου [...] και την παροχή έκπτωσης [...] που δινόταν κάθε [...] μήνες υπό τον όρο της εκκαθάρισης των τιμολογίων. Μετά το 2005, συμφωνήθηκε μεταξύ των μερών πιστωτικό όριο στα [...]€ και η BROTHER ανέλαβε να διατηρεί απόθεμα προϊόντων αξίας περί τα [...]€ στις αποθήκες της εταιρίας στην περιοχή Arras της Γαλλίας, με σκοπό την υποστήριξη της ΝΤΑΚΟΣ.
- 3) Στις 30.05.2006 η BROTHER έστειλε επιστολή προς την ΝΤΑΚΟΣ με την οποία κατήγγειλε τους όρους της έως τότε συνεργασίας τους, με σκοπό την αναθεώρησή τους στο πλαίσιο γενικότερης αναδιάρθρωσης της πολιτικής της στην Ευρώπη, και πρότεινε την αντικατάστασή τους από 01.01.2007 με νέα έγγραφη εμπορική σύμβαση, σχέδιο της οποίας επισύναψε. Η νέα εμπορική σύμβαση μεταξύ των μερών, η οποία υπογράφηκε τελικά στις 27.2.2007, προέβλεπε, μεταξύ άλλων, ότι η BROTHER θα προμήθευε προϊόντα αυτοματισμού γραφείου και πληροφορικής στην ΝΤΑΚΟΣ σε μη αποκλειστική βάση, για μεταπώλησή τους στην Ελλάδα. Στις 4.11.2009, η BROTHER κατήγγειλε την ανωτέρω σύμβαση, επικαλούμενη κυρίως τη μη εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών της ΝΤΑΚΟΣ προς αυτήν.

1.2 Θέσεις της καταγγέλλουσας

- 4) Στις 23 Ιουνίου 2008, η εταιρία ΝΤΑΚΟΣ υπέβαλε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την υπ' αριθμ. 4074/23.6.2008 καταγγελία κατά της «BROTHER INTERNATIONAL EUROPE LTD» (εφεξής BROTHER ή καταγγελλόμενη) για παράβαση των άρθρων 1 και 2α του ν. 703/77, καθώς και του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 81 της Συνθήκης).
- 5) Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η BROTHER προέβη στην καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης στην οποία βρίσκεται η ΝΤΑΚΟΣ έναντι της, ιδίως όσον αφορά τα αναλώσιμα προϊόντα των μηχανημάτων Brother, αφού η καταγγελλόμενη μονομερώς και αιφνιδίως αύξησε συνολικά τις τιμές πώλησης των προϊόντων της προς αυτήν κατά μέσο όρο [...] % στα αναλώσιμα και κατά μέσο όρο [...] % στα μηχανήματα (hardware). Η αυθαίρετη και μονομερής αυτή μεταβολή των όρων συνεργασίας συνιστά, κατά την καταγγέλλουσα, ευθεία παράβαση του άρθρου 2α του ν. 703/77 (όπως ίσχυε πριν την κατάργησή του). Προς στήριξη των ισχυρισμών της, η καταγγέλλουσα επισημαίνει ότι λειτουργούσε στην πράξη, έως και το 2006, ως αποκλειστικός αντιπρόσωπος της BROTHER στην Ελλάδα, διακινώντας τις μηχανές γραφείου με την επωνυμία Brother καθώς και τα συμβατά αναλώσιμα αυτών με την αυτή επωνυμία. Συγκεκριμένα, τα προϊόντα Brother αντιπροσώπευαν κατά τα έτη 2005, 2006 και 2007 το [...] %, το [...] % και το [...] % του κύκλου εργασιών της ΝΤΑΚΟΣ αντίστοιχα, ούσα έτσι σε σχέση οικονομικής εξάρτησης με την καταγγελλόμενη. Στο πλαίσιο δε της πρότερης συνεργασίας της με την BROTHER, η καταγγέλλουσα προμηθευόταν τα εν λόγω προϊόντα σε τιμές αντίστοιχες με εκείνες που ίσχυαν για τις θυγατρικές της BROTHER στις άλλες χώρες της Ε.Ε.

- 6) Επιπλέον, η ΝΤΑΚΟΣ καταγγέλλει ότι η μονομερής και αυθαίρετη αύξηση των τιμών πώλησης αποτελεί και διακριτική μεταχείριση εις βάρος της, σε σχέση με τις Εθνικές Εταιρίες Πώλησης (θυγατρικές της BROTHER και εφεξής ΕΕΠ) και καθιστά εκ των πραγμάτων αδύνατη την πώληση από την ΝΤΑΚΟΣ των προϊόντων Brother, και δη των αναλωσίμων, με εύλογο εμπορικό κέρδος, προς άλλες χώρες της Ε.Ε., κατακερματίζοντας έτσι την ενιαία ευρωπαϊκή αγορά. Προς στήριξη των ισχυρισμών της, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι ο ρόλος της στη διανομή των προϊόντων Brother στην ελληνική αγορά ήταν αντίστοιχος με εκείνον των θυγατρικών της BROTHER σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δε πωλήσεις της BROTHER προς αυτή γίνονταν σε τιμές αντίστοιχες με αυτές προς τις θυγατρικές εταιρίες μέχρι το 2006. Ως εκ τούτου, η ΝΤΑΚΟΣ είχε τόσο τη νομική, όσο και την πραγματική, δυνατότητα να ανταγωνίζεται επί ίσοις όροις τις άλλες θυγατρικές εταιρίες της BROTHER και είχε προβεί σε πωλήσεις προς χονδρεμπόρους σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που – σύμφωνα με την καταγγέλλουσα – είχε προκαλέσει την ενόχληση/αντίδραση στελεχών της BROTHER.

1.3 Θέσεις της καταγγελλόμενης

- 7) Από την άλλη πλευρά, η BROTHER υποστηρίζει ότι μόνη πραγματική αιτία των προστριβών με την ΝΤΑΚΟΣ ήταν η διαρκής αδυναμία της τελευταίας να ανταποκριθεί εμπροθέσμως στις συμβατικές της υποχρεώσεις έναντί της, με αποτέλεσμα τη συσσώρευση υπέρογκων χρεών, αλλά και η εξαιρετικά χαμηλή απόδοση της καταγγέλλουσας, με συνέπεια την αδυναμία επαύξησης και, αντιθέτως, την συνεχιζόμενη μείωση του μεριδίου αγοράς των προϊόντων BROTHER στην Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία – σε αντίθεση με την αυξητική τάση στην υπόλοιπη Ευρώπη. Οι λόγοι αυτοί, σε συνδυασμό με την γενικότερη αναδιάρθρωση της εμπορικής πολιτικής της στην Ευρώπη, οδήγησαν τελικά την BROTHER στην από 30.05.2006 και με ισχύ από 31.12.2006 καταγγελία της άτυπης εμπορικής συνεργασίας μεταξύ των δύο μερών.
- 8) Ειδικότερα, η BROTHER ισχυρίζεται ότι η καταγγέλλουσα δεν βρισκόταν σε σχέση οικονομικής εξάρτησης από την ίδια, καθώς η ΝΤΑΚΟΣ δεν δεσμευόταν από κάποια αποκλειστικότητα προμήθειας, ούτε και αποδείχθηκε η πραγματοποίηση από αυτήν επενδύσεων που να καταδεικνύουν την προσαρμογή της στις ανάγκες εμπορίας και διάθεσης των προϊόντων της BROTHER. Αντιθέτως, η ΝΤΑΚΟΣ μπορούσε να χρησιμοποιήσει την υποδομή που είχε δημιουργήσει για την εμπορία και ανταγωνιστικών προϊόντων, τα οποία και εμπορευόταν εν τοις πράγμασι. Επιπλέον, η καταγγέλλουσα παρουσίαζε ζημιές ήδη από τις αρχές του 2000 πολύ πριν από την καταγγελία της (άτυπης) συνεργασίας με την καταγγελλόμενη το 2006 (και την μετέπειτα τροποποίηση των όρων της εμπορικής μας συνεργασίας). Περαιτέρω, δεν αποδείχθηκε η απουσία ισοδύναμων εναλλακτικών λύσεων για την καταγγέλλουσα, αλλά αντιθέτως η ύπαρξη πολλών τέτοιων εναλλακτικών λύσεων προμήθειας (ανταγωνιστικών) προϊόντων, καθώς και πολλά παραδείγματα άλλων εταιριών που είχαν καταφέρει να μειώσουν την «εξάρτησή» τους από τα προϊόντα των προμηθευτών τους.

- 9) Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με την BROTHER, δεν υφίσταται κατάχρηση της υποτιθέμενης σχέσης οικονομικής εξάρτησης. Και τούτο, γιατί καταρχήν η καταγγελία από την BROTHER της (άτυπης) εμπορικής συνεργασίας με την ΝΤΑΚΟΣ το 2006 δεν ήταν ούτε αιφνίδια, ούτε αδικαιολόγητη. Αντιθέτως, έγινε για την εξυπηρέτηση εύλογου επιχειρηματικού συμφέροντος της BROTHER στο πλαίσιο γενικότερης αναδιάρθρωσης της εμπορικής της πολιτικής στην Ευρώπη, κατόπιν στάθμισης των εμπορικών επιδόσεων της καταγγέλλουσας και με τήρηση της μέγιστης προβλεπόμενης από το νόμο εξάμηνης προθεσμίας. Σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, η απόδοση της ΝΤΑΚΟΣ ήταν κακή: καθυστερούσε συστηματικά τις πληρωμές της και είχε αποτύχει να εξελίξει το εμπορικό σήμα της BROTHER στην Ελλάδα, παρόλο που απολάμβανε ιδιαίτερος ευνοϊκούς όρους και τιμές για πολλά χρόνια. Όσον αφορά δε στους νέους εμπορικούς όρους που συμφωνήθηκαν με την καταγγέλλουσα το 2007, οι όροι αυτοί δεν ήταν «αυθαίρετοι», αφού παρόμοιοι όροι ισχύουν και για τους διανομείς της BROTHER σε άλλες χώρες όπου δεν υπήρχε εγκατεστημένη θυγατρική της.
- 10) Επιπλέον, δεν υφίσταται «διακριτική μεταχείριση» έναντι των λοιπών μελών του δικτύου της BROTHER, ενώ δεν νοείται διακριτική μεταχείριση έναντι των θυγατρικών της BROTHER που συνιστούν ενιαία οικονομική ενότητα με την μητρική BROTHER. Ειδικότερα, σύμφωνα πάντα με την καταγγελλόμενη, δεν απαντάται ισοδυναμία παροχών, ούτε και ανισότητα όρων στην κρινόμενη υπόθεση, καθόσον οι θυγατρικές της BROTHER δεν ανήκουν στην ίδια κατηγορία με την καταγγέλλουσα. Αντιθέτως, κατά τους ισχυρισμούς της καταγγελλόμενης, η θέση της ΝΤΑΚΟΣ στο δίκτυο διανομής των προϊόντων της BROTHER στην Ευρώπη είναι εκείνη του «Εμπόρου – Διανομέα», ήτοι του διανομέα σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οποία δεν είναι εγκατεστημένη θυγατρική Εθνική Εταιρία Πωλήσεων (ΕΕΠ) της BROTHER. Ως εκ τούτου, είναι αδύνατη κάθε σύγκριση της καταγγέλλουσας με τις θυγατρικές ΕΕΠ.
- 11) Τέλος, η καταγγελλόμενη απορρίπτει τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας περί περιορισμού του ενδοσηματικού ανταγωνισμού και απαγόρευσης από την BROTHER πωλήσεων εκτός ελληνικής επικράτειας. Και τούτο, δεδομένου ότι η ΝΤΑΚΟΣ εξακολούθησε να πραγματοποιεί πωλήσεις των προϊόντων που προμηθευόταν από BROTHER εκτός της Ελλάδας και μετά την εφαρμογή των νέων όρων τιμολόγησης, ενώ οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας περί «δυσαρέσκειας» της καταγγελλόμενης λόγω πραγματοποίησης πωλήσεων εκτός Ελλάδας είναι γενικοί, αόριστοι και εν μέρει αντιφατικοί.

II Τα Μέρη

II.1 Η καταγγέλλουσα εταιρία

- 12) Η ΝΤΑΚΟΣ εδρεύει στην Αργυρούπολη Αττικής και δραστηριοποιείται από το 1970 στους τομείς αυτοματισμού γραφείου και πληροφορικής με αντικείμενο την εισαγωγή, προώθηση και διάθεση προϊόντων επώνυμων οίκων του εξωτερικού. Από το 1976, η εταιρία διανέμει στην Ελλάδα τα προϊόντα της «Brother International Europe Ltd» και συγκεκριμένα α) εκτυπωτές (printers), β) πολυμηχανήματα (multifunction centres), γ)

τηλεομοιοτυπικά μηχανήματα (fax machines), δ) γραφομηχανές και ε) σχετικά αναλώσιμα (consumables), σε αποκλειστική βάση σύμφωνα με την καταγγέλλουσα. Επιπλέον, η ΝΤΑΚΟΣ εμπορεύεται εκτυπωτές και φωτοαντιγραφικά μηχανήματα της εταιρίας [...], καθώς και είδη ταξιδιού της εταιρίας [...].

- 13) Στις 27.02.2007 υπεγράφη για πρώτη φορά μεταξύ της BROTHER και της ΝΤΑΚΟΣ έγγραφη συμφωνία για τη διανομή προϊόντων Brother στην Ελλάδα, με την οποία η πρώτη ενέταξε τη δεύτερη στο δίκτυο των εμπορικών διανομέων της, εφαρμόζοντας νέους όρους συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένου και όρου για την εφαρμογή νέου τιμοκαταλόγου πώλησης με αυξημένες τιμές, ειδικότερα για τα αναλώσιμα. Στις 4.11.2009, η BROTHER κατήγγειλε την ανωτέρω σύμβαση, επικαλούμενη τα άρθρα 16 και 17 αυτής και κυρίως λόγω της μη εξόφλησης ληξιπρόθεσμων οφειλών της ΝΤΑΚΟΣ προς αυτήν. Η διακοπή της εν λόγω σύμβασης ετέθη σε ισχύ άμεσα. Η BROTHER είχε προηγουμένως αποστείλει επιστολή προς την ΝΤΑΚΟΣ με την οποία την ενημέρωνε ότι εάν δεν εκπλήρωνε τις συμβατικές της υποχρεώσεις μέχρι και τις 2.11.2009, θα προέβαινε στην άμεση διακοπή της σύμβασης.
- 14) Επιπλέον, στις [...].2010, η εταιρία [...], έστειλε επιστολή στην ΝΤΑΚΟΣ με την οποία της ανακοίνωσε τη διακοπή της συνεργασίας τους για τη διανομή των προϊόντων [...], η οποία χρονολογούταν από το [...], με ισχύ από τις [...].2010. Οι λόγοι που προέβαλλε στην εν λόγω επιστολή για τη διακοπή της συνεργασίας ήταν [...].
- 15) Τέλος, την [...].2010 η εταιρία [...] με επιστολή ανακοίνωσε στην ΝΤΑΚΟΣ τη διακοπή της συνεργασίας τους που χρονολογούταν από το 2004 λόγω [...].
- 16) Ο κύκλος εργασιών της ΝΤΑΚΟΣ τα έτη 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 και 2009 ανήλθε σε 14.945.921€, 8.244.620€, 5.875.476€, 9.337.182€, 4.791.971€, 5.851.595€, 4.089.257€, 3.790.348€ και 1.787.608€ αντίστοιχα. Όσον αφορά τα κέρδη (ζημίες) προ φόρων της καταγγέλλουσας τα έτη 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 και 2008 ανήλθαν σε 91.012,10€, -517.941,65€, -489.227,51€, 2.990.538,86€, -108.432,78€, 106.846,53€, -368.485,78€, -342.959,66€ αντίστοιχα.
- 17) Σύμφωνα δε με τα τελευταία στοιχεία που προσκόμισε η ΝΤΑΚΟΣ, [...].

II.2 Η καταγγελλόμενη εταιρία

- 18) Η BROTHER είναι εξ'ολοκλήρου θυγατρική της [...] με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο, η οποία είναι με τη σειρά της εξ'ολοκλήρου θυγατρική της [...] με έδρα στην Ιαπωνία (έτος ίδρυσης 1934). Η [...] είναι εταιρία [...]. Ο Όμιλος της BROTHER [...].
- 19) Ο Όμιλος BROTHER δραστηριοποιείται στην παραγωγή μηχανών γραφείου και σχετικών αναλωσίμων. Συγκεκριμένα, τα προϊόντα που παράγει και εμπορεύεται είναι: γραφομηχανές, εκτυπωτές, πολυμηχανήματα, τηλεομοιοτυπικά μηχανήματα (φαξ) και αναλώσιμα για αυτά, ενώ δραστηριοποιείται και στην παραγωγή ραπτομηχανών για οικιακή και βιομηχανική χρήση. Διαθέτει [...] παραγωγικές μονάδες μεταξύ των οποίων ορισμένες στην Ιαπωνία, την Κίνα και τη Μεγάλη Βρετανία και [...] σημεία διανομής (sales sites) σε 42 χώρες. Στην Ευρώπη λειτουργεί [...] παραγωγικές μονάδες, εκ των οποίων οι [...] βρίσκονται στο [...], ενώ η [...] βρίσκεται στη [...].

- 20) Η διανομή των προϊόντων του ομίλου της BROTHER στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) γίνεται κυρίως μέσω εθνικών θυγατρικών εταιριών (εφεξής Εθνικές Εταιρίες Πωλήσεων ή ΕΕΠ), οι οποίες είναι εγκατεστημένες σε [...]χώρες της Ε.Ε., και μέσω [...]διανομέων / αντιπροσώπων οι οποίοι, όπως επισημαίνει η BROTHER, λειτουργούν βάσει [...]και κατά περίπτωση συνεργάζονται, είτε απευθείας με τη BROTHER, είτε με κάποια θυγατρική της. Η διανομή σε εθνικό επίπεδο γίνεται είτε απ' ευθείας από τις θυγατρικές και τους [...]διανομείς / αντιπροσώπους οι οποίοι πωλούν σε μεγάλους πελάτες (δημόσιο, τράπεζες, μεγάλες εταιρίες), αλυσίδες λιανεμπορίου, system integrators και μεταπωλητές (dealers), είτε μέσω χονδρεμπόρων.
- 21) Ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών της BROTHER ανήλθε σε [...]λίρες Αγγλίας (ή [...]€ περίπου), [...]λίρες Αγγλίας (ή [...]€ περίπου) και [...]λίρες Αγγλίας (ή [...]€ περίπου) για την υπερδωδεκάμηνη χρήση μέχρι τις 31.3.2006, την οικονομική χρήση μέχρι 31.3.2007 και την οικονομική χρήση μέχρι 31.3.2008, αντίστοιχα.
- 22) Διανομέας των μηχανημάτων γραφείου και σχετικών αναλωσίμων της εταιρίας BROTHER στην Ελλάδα μέχρι και το Νοέμβριο του 2009 ήταν η καταγγέλλουσα.

III Σχετική αγορά – Δομή και συνθήκες ανταγωνισμού

III.1 Σχετική αγορά προϊόντος

- 23) Η BROTHER δραστηριοποιείται στην παραγωγή και διανομή α) εκτυπωτών, β) πολυμηχανημάτων, δ) γραφομηχανών ε) τηλεομοιοτυπικών μηχανημάτων και στ) σχετικών αναλωσίμων. Κάθε κατηγορία μηχανημάτων αυτοματισμού γραφείου (π.χ. φωτοτυπικά μηχανήματα, εκτυπωτές, τηλεομοιοτυπικά μηχανήματα) μπορεί να διαχωριστεί περαιτέρω ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε προϊόντος [βλ. κατ' αναλογία Αποφάσεις Ε.Ε. COMP/M.5334 - Ricoh/Ikon, IV/M.622 - Ricoh/Gestetner, και COMP/M.4434 - Ricoh/Danka]. Η ανάπτυξη των πολυμηχανημάτων έχει αμβλύνει, τα τελευταία χρόνια, τον αυστηρό διαχωρισμό μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών μηχανημάτων αυτοματισμού γραφείου και, συνακόλουθα, την αντίληψη για το βαθμό υποκατάστασής τους από την πλευρά της ζήτησης. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η καινοτομία έχει αυξήσει την πολυλειτουργικότητα των μηχανημάτων αυτοματισμού γραφείου, υφίσταται ακόμη διαχωρισμός μεταξύ των προαναφερόμενων κατηγοριών μηχανημάτων αυτοματισμού γραφείου. Εξάλλου, η παραγωγή μηχανημάτων αυτοματισμού γραφείου διακρίνεται από τη χονδρική διανομή των εν λόγω προϊόντων [βλ. κατ' αναλογία Αποφάσεις Ε.Ε. COMP/M.5334 - Ricoh/Ikon και IV/M.622 - Ricoh/Gestetner].
- 24) Όσον αφορά στα αναλώσιμα, η BROTHER υποστηρίζει ότι αυτά συνιστούν ενιαία αγορά με τα κύρια προϊόντα διότι τα κύρια προϊόντα και τα ανταλλακτικά ή αναλώσιμα τους πρέπει να θεωρηθούν ως «σύστημα», τα οποία συνιστούν ενιαία σχετική αγορά προϊόντων. Το κάθε σύστημα κύριου προϊόντος και αναλώσιμου ανταγωνίζεται τα άλλα συστήματα. Περαιτέρω, βάσει των όρων της σύμβασης στην εξεταζόμενη υπόθεση, τα μηχανήματα αυτοματισμού γραφείου και τα αναλώσιμά τους συνιστούν ενιαίο σύνολο. Από την άλλη πλευρά, η καταγγέλλουσα υποστηρίζει ότι η πρωτογενής αγορά των

μηχανημάτων είναι διακριτή από τη δευτερογενή αγορά των αναλωσίμων/ ανταλλακτικών.

- 25) Σημειώνεται ότι, παρά το γεγονός ότι οι αγορές πρωτογενών και δευτερογενών προϊόντων μπορεί να είναι διακριτές σε ορισμένες περιπτώσεις, εντούτοις είναι συχνά τόσο στενά αλληλένδετες, ώστε να θεωρούνται ως μέρη ενός συστήματος. Αυτό συμβαίνει, ιδίως, όταν κατά την αγορά του κύριου προϊόντος οι πελάτες λαμβάνουν υπόψη τους τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις τιμές των αναλωσίμων τους και όταν το κόστος μετάβασης/αλλαγής σε ανταγωνιστικό κύριο προϊόν είναι σχετικά χαμηλό [Βλ. ενδεικτικά Απόφαση OFT CA98/6/2001 ICL/Synstar]. Σε κάθε περίπτωση, όμως, οι αγορές πρωτογενών και δευτερογενών προϊόντων είναι συνδεδεμένες σε τέτοιο βαθμό, ώστε η ύπαρξη ανταγωνισμού στην αγορά του κύριου προϊόντος να συνιστά αποτελεσματική ανταγωνιστική πίεση (effective competitive constraint) και στη δευτερογενή αγορά των αναλωσίμων [βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις Ε.Ε. IV/E2/36431 Info-Lab/Ricoh, 25^η Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού (1995) Pelikan/Kyocera, σελ. 45-46 & 142-143, COMP/C-3/39391 EFIM].
- 26) Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ως σχετικές αγορές προϊόντων στην κρινόμενη υπόθεση θεωρούνται οι αγορές: α) χονδρικής διανομής εκτυπωτών, β) χονδρικής διανομής πολυμηχανημάτων, γ) χονδρικής διανομής τηλεομοιοτυπικών μηχανημάτων, ε) χονδρικής διανομής γραφομηχανών, στ) χονδρικής διανομής ανταλλακτικών και ζ) χονδρικής διανομής αναλωσίμων.

III.2 Σχετική γεωγραφική αγορά

- 27) Στην υπό κρίση υπόθεση, ως σχετική γεωγραφική αγορά στο επίπεδο της χονδρικής διανομής μηχανημάτων αυτοματισμού γραφείου και ανταλλακτικών και αναλωσίμων πρέπει να θεωρηθεί τουλάχιστον η ελληνική επικράτεια, καθώς τα συστήματα διανομής και εξυπηρέτησης πελατών των εν λόγω προϊόντων είναι οργανωμένα κυρίως σε εθνικό επίπεδο, όπου οι δραστηριοποιούμενες εταιρίες του κλάδου ανταγωνίζονται υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες.

III.3 Δομή – Συνθήκες ανταγωνισμού

Διανομή εκτυπωτών

- 28) Σύμφωνα με στοιχεία στη διάθεση της υπηρεσίας, οι κυριότεροι ανταγωνιστές στην ευρωπαϊκή αγορά εκτυπωτών είναι οι εταιρίες Hewlett Packard (εφεξής HP), Samsung, Brother, Canon και Lexmark. Το μεγαλύτερο μερίδιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατέχει η εταιρία HP το οποίο υπερβαίνει το ένα τρίτο της αγοράς. Τα τελευταία χρόνια, η Samsung αύξησε το μερίδιο αγοράς της σε βάρος της HP και το 2008 κατάφερε να αποκτήσει το δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά εκτυπωτών, αφήνοντας την BROTHER στην τρίτη θέση. Τα μερίδια των BROTHER, Canon και Lexmark παρέμειναν σχετικά σταθερά κατά την συγκεκριμένη περίοδο. Η HP κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς και στην ελληνική αγορά εκτυπωτών, ενώ το δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο κατέχει η Lexmark. Σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, οι κυριότεροι ανταγωνιστές στην αγορά εκτυπωτών στην Ελλάδα είναι, εκτός από την HP

και την Lexmark, οι εταιρίες Samsung, Xerox και EPSON. Η BROTHER δεν έχει καταφέρει να αποκτήσει σημαντικό μερίδιο στην ελληνική αγορά και σήμερα βρίσκεται στη δέκατη θέση βάσει μεριδίου αγοράς. Αν και τόσο η ευρωπαϊκή όσο και η ελληνική αγορά εκτυπωτών επεκτάθηκαν κατά την τελευταία πενταετία, οι πωλήσεις των εκτυπωτών Brother παρέμειναν σταθερές και στις δύο αγορές. Το μερίδιο αγοράς της BROTHER στην Ευρωπαϊκή Ένωση κυμάνθηκε μεταξύ [10-15]%, ενώ στην Ελλάδα κυμαίνεται κατά βάση στο [0-5]% (με ανώτερο επίπεδο το [...]) κατά την εξεταζόμενη πενταετία.

Πίνακας 1: Μερίδια Αγοράς στην Ελλάδα – Εκτυπωτές

[...]

29) Όσον αφορά τη χονδρική πώληση εκτυπωτών της BROTHER προς τις θυγατρικές της και τους [...]διανομείς (χονδρική διανομή), αυτές παρουσίασαν στο σύνολό τους πτωτική πορεία κατά την πενταετία 2004 – 2008:

Πίνακας 2: Πωλήσεις εκτυπωτών της BROTHER προς το δίκτυο διανομής της

σε €	2004	2005	2006	2007	2008
E.E.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Ελλάδα	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: BROTHER (με επεξεργασία από την Γ.Δ.Α.)

Διανομή πολυμηχανημάτων

30) Η HP κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο και στην αγορά των πολυμηχανημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση με μερίδιο που υπερβαίνει το ένα τρίτο της αγοράς. Σημαντικά μερίδια στην ευρωπαϊκή αγορά κατέχουν και οι εταιρίες Epson, Canon, Lexmark και BROTHER. Κατά τα τελευταία έτη, η Epson η Canon και η BROTHER αύξησαν το μερίδιό τους σε βάρος της HP και της Lexmark. Το 2008 η BROTHER κατείχε την τέταρτη θέση σε μερίδιο αγοράς. Συναφώς, η HP κατείχε κατά την πενταετία 2004 – 2008 περίπου τα δύο τρίτα της ελληνικής αγοράς, με ποσοστό περίπου [60-70]%. Σημαντικά μερίδια στην ελληνική αγορά πολυμηχανημάτων κατέχουν οι Epson, Canon, Lexmark και Xerox. Στην ελληνική αγορά πολυμηχανημάτων, η BROTHER, δεν έχει καταφέρει να αποκτήσει σημαντικό μερίδιο (παρά τη σημαντική της θέση στην ευρωπαϊκή αγορά), κατέχοντας την ένατη θέση.

Πίνακας 3: Μερίδια Αγοράς στην Ελλάδα – Πολυμηχανήματα

[...]

Διανομή τηλεμοιοτυπικών μηχανημάτων

- 31) Η BROTHER κατέχει μαζί με την HP τα μεγαλύτερα μερίδια στην αγορά τηλεμοιοτυπικών μηχανημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (καθεμία περίπου [20-30]%). Σημαντικά μερίδια στην ευρωπαϊκή αγορά τηλεμοιοτυπικών μηχανημάτων κατέχουν επίσης οι Philips, Samsung και Canon. Στην ελληνική αγορά, το μεγαλύτερο μερίδιο έχει και πάλι η HP, ενώ δεύτερη στην αγορά είναι η Panasonic (με ποσοστό περίπου [20-30]%). Σημαντικά μερίδια στην ελληνική αγορά έχουν και οι Samsung, Canon και Lexmark. Το μερίδιο της BROTHER στην ελληνική αγορά είναι εξαιρετικά χαμηλό σε σύγκριση με την ηγετική της θέση σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πίνακας 4: Μερίδια Αγοράς στην Ελλάδα – Τηλεμοιοτυπικά μηχανήματα

[...]

- 32) Οι πωλήσεις πολυμηχανημάτων και τηλεμοιοτυπικών μηχανημάτων της BROTHER προς το δίκτυο διανομής της παρουσίασε ανοδική πορεία την τελευταία πενταετία με εξαίρεση το 2007:

Πίνακας 5: Πωλήσεις πολυμηχανημάτων και τηλεμοιοτυπικών της BROTHER προς το δίκτυο διανομής της

σε €	2004	2005	2006	2007	2008
Ε.Ε.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Ελλάδα	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: BROTHER (με επεξεργασία από την Γ.Δ.Α.)

Διανομή γραφομηχανών

- 33) Σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, ο κλάδος των γραφομηχανών βρίσκεται σε ύφεση, γεγονός που διαφαίνεται και από την πτωτική πορεία των πωλήσεων γραφομηχανών της BROTHER προς το δίκτυο διανομής της. Οι πωλήσεις γραφομηχανών προς το δίκτυο της BROTHER στην Ελλάδα σταμάτησαν το 2006.

Πίνακας 6: Πωλήσεις γραφομηχανών της BROTHER προς το δίκτυο διανομής της

σε €	2004	2005	2006	2007	2008
Ε.Ε.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Ελλάδα	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: BROTHER (με επεξεργασία από την Γ.Δ.Α.)

Διανομή ανταλλακτικών / αναλωσίμων

34) Παρά την έλλειψη διαθέσιμων στοιχείων σχετικά με τη δευτερογενή αγορά αναλωσίμων / ανταλλακτικών, δεν κρίνεται ότι η BROTHER κατέχει σημαντική θέση στην ελληνική επικράτεια, λαμβάνοντας κυρίως υπόψη το ιδιαίτερος χαμηλό μερίδιο αγοράς της στις κύριες αγορές μηχανημάτων, τον έντονο ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στις εν λόγω κύριες αγορές, καθώς και τη διαθεσιμότητα αναλωσίμων / ανταλλακτικών που είναι συμβατά με τα επώνυμα προϊόντα Brother (η οποία επιβεβαιώνεται και από την καταγγέλλουσα). Σε κάθε περίπτωση, όπως προαναφέρθηκε, οι αγορές πρωτογενών και δευτερογενών προϊόντων στην κρινόμενη υπόθεση είναι συνδεδεμένες σε τέτοιο βαθμό, ώστε ο έντονος ανταγωνισμός στις πρωτογενείς αγορές μηχανημάτων γραφείου ασκεί αποτελεσματική ανταγωνιστική πίεση (effective competitive constraint) και στη δευτερογενή αγορά των αναλωσίμων.

IV Εξέταση της υπό κρίση καταγγελίας υπό το πρίσμα του άρθρου 2α ν. 703/1977

IV.1 Νομικό πλαίσιο

35) Με το άρθρο 2 του ν. 3784/2009 καταργήθηκε το άρθρο 2α του ν. 703/77. Ωστόσο, η μεταβατική διάταξη του άρθρου 38 παρ. 3 του ν. 3784/2009 προβλέπει τα εξής: «3. Για υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, το άρθρο 2α του ν. 703/1977 εφαρμόζεται ως είχε προ της καταργήσεως του». Περαιτέρω, το άρθρο 39 ν. 3784/2009 προβλέπει: «1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου τίθενται σε ισχύ μετά την πάροδο τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εξαιρουμένων των διατάξεων των άρθρων 31 έως και 38, οι οποίες τίθενται σε ισχύ από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι για τις υποθέσεις που εκκρεμούσαν ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού έως και την 7^η Αυγούστου 2009 (ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 3784/2009) εφαρμόζεται το άρθρο 2α, όπως ίσχυε προ της κατάργησής του. Εν προκειμένω, η καταγγελία της εταιρίας «ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε» κατά της εταιρίας «Brother International Europe Ltd» κατατέθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού το 2008 (υπ' αρ. πρωτ. 4074/23.6.2008), οπότε η Ε.Α. έχει αρμοδιότητα να εξετάσει την κρινόμενη καταγγελία υπό το πρίσμα του άρθρου 2α του ν. 703/77.

36) Σύμφωνα με το άρθρο 2α ν.703/77, όπως ίσχυε κατά το χρόνο υποβολής της καταγγελίας: "Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 81 της Συνθ.Ε.Κ., απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτήν ή αυτές μία επιχείρηση, η οποία κατέχει θέση πελάτη ή προμηθευτή, ακόμη και ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών και δεν διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης

οικονομικής εξάρτησης δύναται να συνίσταται ιδίως στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων".

37) Προϋποθέσεις, επομένως, εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης είναι:

- α) η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών,
- β) η απουσία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης, και
- γ) η καταχρηστική εκμετάλλευση της εν λόγω σχέσης οικονομικής εξάρτησης.

[βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις Ε.Α. 11/1995, 19/1996, 24/1996, 35/1996, 47/96, 49/1997, 20/Π/1998, 100/1998, 111/1998, 124/1998, 91/Π/1999, 99/Π/1999, 144/Π/2000, 145/Π/2000, 297/ΙV/2006, 395/V/2008, 429/V/2009, 442/V/2009, και 450/V/2009]

38) Η έννοια της οικονομικής εξάρτησης προϋποθέτει αφ' ενός την ύπαρξη μιας ισχυρής επιχείρησης, η οποία κατέχει συνήθως τη θέση πελάτη ή προμηθευτή, και αφετέρου την ύπαρξη μιας εξαρτημένης επιχείρησης. Κριτήρια για τη διαπίστωση τυχόν σχέσης οικονομικής εξάρτησης αποτελεί η ενδεχόμενη αποκλειστική συνεργασία μεταξύ των μερών, όπως επίσης και το ύψος των κερδών και εσόδων που διασφαλίζει ο έμπορος από τη διακίνηση και πώληση των προϊόντων του προμηθευτή και το εάν και κατά πόσο αυτά αποτελούν σημαντικό τμήμα του συνολικού (ετήσιου) κύκλου εργασιών του. Η οικονομική εξάρτηση εμπόρου από προμηθευτή μπορεί λ.χ. να προκύπτει από το γεγονός ότι ο πρώτος έχει προσαρμόσει την επιχείρησή του στις ανάγκες διάθεσης και προώθησης των προϊόντων του δεύτερου, λόγω της μακρόχρονης συνεργασίας τους και των επενδύσεων που έκανε. Οικονομική εξάρτηση μπορεί να υφίσταται, επίσης, και όταν ο μέχρι τούδε πελάτης και μεταπωλητής των προϊόντων συγκεκριμένης επιχείρησης, για να ανταγωνισθεί αποτελεσματικά άλλους μεταπωλητές/διανομείς όμοιων ή ομοειδών προϊόντων, έχει την ανάγκη των προϊόντων της συγκεκριμένης επιχείρησης. Και αυτό, διότι τα προϊόντα της τελευταίας αναμένεται από τους καταναλωτές να συγκαταλέγονται οπωσδήποτε μεταξύ των προϊόντων, τα οποία οι μεταπωλητές/διανομείς τους προσφέρουν (πωλούν).

39) Η απουσία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης προϋποθέτει, είτε ότι δεν προσφέρονται καθόλου εναλλακτικές λύσεις, είτε ότι οι υπάρχουσες συνδέονται με σοβαρά μειονεκτήματα για την εξαρτημένη επιχείρηση, δηλαδή, η τελευταία δεν μπορεί να προμηθευτεί τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες από άλλη πηγή ή εάν μπορεί, τα προμηθευτεί όχι με τους ίδιους αλλά με δυσμενέστερους όρους, οι οποίοι θα έχουν ως αποτέλεσμα να περιέλθει η εξαρτώμενη επιχείρηση σε δυσμενή έναντι των ανταγωνιστών της θέση. Τούτο έχει ως συνέπεια να μειώνεται σημαντικά η ικανότητά της να ανταπεξέλθει στον ελεύθερο ανταγωνισμό, γεγονός το οποίο μπορεί να την οδηγήσει ακόμη και σε αδυναμία συνέχισης της λειτουργίας της.

40) Κατάχρηση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης υπάρχει όταν η ισχυρή επιχείρηση εκμεταλλεύεται την ισχύ της έναντι της εξαρτημένης από αυτήν επιχείρησης (ισχύ που προκύπτει από την αδυναμία της εξαρτημένης επιχείρησης να προσφύγει σε άλλη ισοδύναμη εναλλακτική λύση κατά τα ανωτέρω), αποκομίζοντας οφέλη για τον εαυτόν

- 45) Στην υπό εξέταση υπόθεση δεν υφίσταται αποκλειστική συνεργασία μεταξύ της καταγγελλόμενης και της καταγγέλλουσας κατά τρόπο που να εμποδίζεται ή άλλως να περιορίζεται η τελευταία από το να διανέμει/μεταπωλεί προϊόντα άλλων προμηθευτών. Πιο συγκεκριμένα, στην από 27.2.2007 σύμβαση μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιριών δεν περιέχεται κάποιος όρος αποκλειστικότητας. Ούτε και η καταγγέλλουσα υποχρεούτο από την καταγγελλόμενη να πωλεί αποκλειστικά τα προϊόντα αυτής κατά τη μακρόχρονη άτυπη συνεργασία τους πριν την υπογραφή της προαναφερόμενης σύμβασης. Συνεπώς, ελλείψει κάποιας υποχρέωσης αποκλειστικής προμήθειας ή δέσμευσης μη ανταγωνισμού, κρίνεται ότι η ΝΤΑΚΟΣ είχε, καταρχάς, τη δυνατότητα να εμπορεύεται προϊόντα και άλλων εταιριών, ανταγωνιστικών (ή μη) προς την καταγγελλόμενη.
- 46) Προς απόδειξη των ισχυρισμών της περί αποκλειστικής φύσης της επίδικης σχέσης μεταξύ των μερών, η ΝΤΑΚΟΣ προσκόμισε επιστολή της BROTHER προς το Υπουργείο Οικονομίας με ημερομηνία 1-4-2005, όπου η ΝΤΑΚΟΣ περιγράφεται ως [...] για την πώληση των προϊόντων της BROTHER [βλ. υπόμνημα ΝΤΑΚΟΣ 16-8-2010, σελ. 5/σχετ. 1]. Ωστόσο, το αποδεικτικό αυτό στοιχείο δεν αναιρεί τις ως άνω διαπιστώσεις, καθώς (α) η εν λόγω επιστολή αφορούσε στη συμμετοχή της καταγγέλλουσας σε συγκεκριμένο διαγωνισμό του εν λόγω Υπουργείου και οι διατυπώσεις της εξυπηρετούσαν αποκλειστικά το σκοπό αυτό και (β) η νομική αξιολόγηση της συνεργασίας μεταξύ των μερών θα πρέπει να βασιστεί πρωτίστως στην ερμηνεία των σχετικών όρων της μεταξύ τους σύμβασης και στα λοιπά στοιχεία αναφορικά με την εφαρμογή της στην πράξη. Στην κρινόμενη υπόθεση, δεν εντοπίστηκε κανένα στοιχείο που να καταδεικνύει, άμεσα ή έμμεσα, την ύπαρξη αποκλειστικής προμήθειας ή δέσμευσης μη ανταγωνισμού αναφορικά με τις δραστηριότητες της καταγγέλλουσας. Τουναντίον, η καταγγέλλουσα πωλούσε προϊόντα και από άλλες προμηθεύτριες εταιρίες (βλ. κατωτέρω).
- 47) Επίσης, παρά τις άυλες επενδύσεις στις οποίες προέβη η ΝΤΑΚΟΣ κυρίως για την εδραίωση του σήματος, δεν προκύπτει ότι ήταν προσαρμοσμένη αποκλειστικά (ή τουλάχιστον σε μέγιστο βαθμό), στις ανάγκες εμπορίας των προϊόντων της καταγγελλόμενης, ούτε και ότι είχε προβεί σε κάποιες σημαντικές επενδύσεις ειδικώς για την εμπορία των προϊόντων που την προμήθευε η τελευταία, ώστε να μην μπορεί να στραφεί σε εναλλακτικές πηγές προμήθειας χωρίς να υποστεί σοβαρές οικονομικές θυσίες. Επισημαίνεται, σχετικώς, ότι οι επικαλούμενες επενδύσεις της καταγγέλλουσας σε τεχνικό προσωπικό για την εγγύηση, συντήρηση και επισκευή των μηχανημάτων BROTHER [βλ. υπόμνημα ΝΤΑΚΟΣ 16-8-2010, σελ. 6] δεν επαρκούν από μόνες τους για να στοιχειοθετηθεί η προσαρμογή της καταγγέλλουσας, αποκλειστικά ή τουλάχιστον σε μέγιστο βαθμό, στις ανάγκες εμπορίας των προϊόντων της καταγγελλόμενης. Και τούτο, καθώς κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής ούτε το συνολικό ύψος των σχετικών επενδύσεων αποδείχθηκε ότι ήταν τόσο σημαντικό, ούτε και οι επενδύσεις αυτές μπορεί να θεωρηθούν ως άμεσα συνδεδεμένες με την προώθηση των προϊόντων της BROTHER, κατά τρόπο που να μην μπορούν να χρησιμοποιηθούν – λόγω του βαθμού τυχόν εξειδίκευσης ή προαπαιτούμενης υψηλής

σχετικής τεχνογνωσίας τους – από την καταγγέλλουσα προς εξυπηρέτηση άλλων δικτύων προμηθευτών και προϊόντων, ανταγωνιστικών ή μη της καταγγελλόμενης. Εξάλλου, η διατήρηση αποθεμάτων, πρακτική που απαντάται συχνά σε παρόμοιες συμβάσεις, δεν επαρκεί για να θεμελιωθεί η επικαλούμενη σχέση οικονομικής εξάρτησης, καθόσον η καταγγέλλουσα διατηρούσε τη δυνατότητα και την ικανότητα να διαθέσει στην αγορά τα σχετικά αποθέματα και μετά τη λήξη της επίμαχης συμβατικής σχέσης, λαμβανομένης υπόψη και της προαπαιτούμενης προθεσμίας προειδοποίησης πριν την καταγγελία κατά τις κείμενες διατάξεις.

- 48) Αντιθέτως, προκύπτει ότι η καταγγέλλουσα, η οποία δραστηριοποιείται από το 1970 στους τομείς αυτοματισμού γραφείου και πληροφορικής, με αντικείμενο την εισαγωγή, προώθηση και διάθεση επώνυμων οίκων του εξωτερικού, διέθετε την υποδομή (π.χ. δίκτυο, δομή επιχείρησης και γνώσεις της τοπικής αγοράς) που απαιτείται για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητάς της εν γένει, συμπεριλαμβανομένης της διακίνησης και εμπορίας προϊόντων από άλλους προμηθευτές (ανταγωνιστικών ή μη προς την καταγγελλόμενη). Εξάλλου, η καταγγέλλουσα χρησιμοποιούσε ήδη την προαναφερόμενη υποδομή και τις υλικές επενδύσεις της για την εμπορία άλλων προϊόντων εκτός BROTHER (συμπεριλαμβανομένων ανταγωνιστικών προϊόντων αυτοματισμού γραφείου).
- 49) Παρά το γεγονός ότι η εταιρία BROTHER ήταν ο σημαντικότερος προμηθευτής της καταγγέλλουσας, η τελευταία ήταν επίσης από χρόνια πελάτης και άλλων εταιριών – μεταξύ άλλων, της [...] (εμπορία εκτυπωτών) και της [...] (εμπορία ειδών ταξιδιού). Επίσης, όπως προκύπτει και από τις καταστάσεις προμηθευτών της καταγγέλλουσας για τα έτη 2005-2009, η τελευταία προμηθεύονταν προϊόντα και από διάφορες άλλες εταιρίες, συμπεριλαμβανομένων διανομέων της BROTHER σε άλλες χώρες της Ε.Ε. Οι ως άνω εταιρίες αποτέλεσαν για την καταγγέλλουσα εναλλακτικές πηγές προμήθειας, δίχως αυτή να υποστεί σημαντική οικονομική επιβάρυνση – την οποία, άλλωστε, ούτε και επικαλείται.
- 50) Επιπλέον, η καταγγέλλουσα έχει προβεί σε πωλήσεις σημαντικής αξίας προς εταιρίες που εδρεύουν σε χώρες όπου δραστηριοποιούνται θυγατρικές του ομίλου BROTHER, σύμφωνα με στοιχεία που η ίδια έχει προσκομίσει.
- 51) Λαμβάνοντας συνολικά υπόψη τα ως άνω στοιχεία, κρίνεται ότι, παρά την μακροχρόνια μεταξύ των μερών συνεργασία και το σχετικά μεγάλο ποσοστό που αντιπροσωπεύουν οι πωλήσεις των προϊόντων BROTHER στο συνολικό κύκλο εργασιών της καταγγέλλουσας, δεν προέκυψαν επαρκή στοιχεία για να στοιχειοθετηθεί οικονομική εξάρτηση της καταγγέλλουσας από την καταγγελλόμενη. Τουναντίον, τα στοιχεία του φακέλου καταδεικνύουν ότι δεν υπήρχε υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας ή άλλη (άμεση ή έμμεση) δέσμευση μη ανταγωνισμού και ότι η καταγγέλλουσα είχε τη νομική δυνατότητα, αλλά και την πραγματική ικανότητα, να εμπορεύεται προϊόντα και άλλων εταιριών, ανταγωνιστικών (ή μη) προς την καταγγελλόμενη – όπως άλλωστε έκανε και στην πράξη.

52) Σε κάθε περίπτωση, εξετάζονται και οι υπόλοιπες δύο (2) προϋποθέσεις για τη συνδρομή του άρθρου 2α του ν. 703/77 στην κρινόμενη υπόθεση.

β) Ύπαρξη ισοδύναμων εναλλακτικών λύσεων

53) Ως προς τη συνδρομή ή μη της εν λόγω προϋπόθεσης, θα πρέπει κυρίως να διερευνηθεί κατά πόσον η καταγγέλλουσα είχε τη δυνατότητα να προμηθεύεται (1) προϊόντα ανταγωνιστικά ή μη προς την BROTHER, (2) προϊόντα της καταγγελλόμενης από άλλες εταιρίες (δηλ. [...]) και (3) αναλώσιμα συμβατά με τα μηχανήματα BROTHER.

54) Αναφορικά με την προμήθεια προϊόντων άλλων εταιριών πλην της καταγγελλόμενης (ανταγωνιστικών ή μη ως προς την τελευταία), από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει – κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής – αντικειμενική δυνατότητα συνεργασίας με άλλες εταιρίες, συμπεριλαμβανομένων κατασκευαστών / προμηθευτών που διαθέτουν ισχυρά σήματα στον κλάδο αυτοματισμού γραφείου. Υφίστανται πολλά ομοειδή προϊόντα, και μάλιστα υψηλής ποιότητας και φήμης, άλλων ανταγωνιστικών προς την καταγγελλόμενη εταιριών, τα οποία η καταγγέλλουσα θα μπορούσε να προμηθευτεί χωρίς να υποστεί σοβαρές οικονομικές θυσίες (λαμβανομένων υπόψη και της πολύχρονης δραστηριοποίησης και εμπειρίας της στις σχετικές αγορές αυτοματισμού γραφείου). Η καταγγέλλουσα θα μπορούσε να έχει στραφεί σε ανταγωνιστικά σήματα μηχανημάτων γραφείου, είτε πριν από τη σύναψη της σύμβασης με την BROTHER το 2007, είτε μετά την καταγγελία της το 2009. Επιπλέον, τα μερίδια αγοράς της καταγγελλόμενης καθιστούσαν ευχερή την εξεύρεση ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης από την καταγγέλλουσα.

55) Η διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας ενός διανομέα απαιτεί, βεβαίως, προσαρμογή της οργάνωσης και λειτουργίας του, όπως ορθώς επισημαίνει και η καταγγέλλουσα στα υπομνήματά της. Ωστόσο, δεν προέκυψαν στοιχεία που να καταδεικνύουν κάποια αντικειμενική αδυναμία (ή υπέρμετρη δυσχέρεια) της ΝΤΑΚΟΣ να προβεί στις απαιτούμενες αυτές προσαρμογές. Πέραν του γεγονότος ότι διένεμε στην πράξη και άλλα προϊόντα, η καταγγέλλουσα διέθετε εδραιωμένη φήμη και μακρόχρονη εμπειρία στην εμπορία προϊόντων αυτοματισμού γραφείου (καθώς και άλλων προϊόντων), ανεπτυγμένο δίκτυο αλλά και την απαιτούμενη τεχνογνωσία ώστε να διαφοροποιήσει το χαρτοφυλάκιο των δραστηριοτήτων της και να μειώσει σταδιακά την επικαλούμενη εξάρτησή της από την καταγγελλόμενη. Παρά τις εγγενείς δυσκολίες και προκλήσεις, μια τέτοια προσαρμογή είναι εφικτή, ιδίως στην περίπτωση διανομέων με αντίστοιχη φήμη και μακροχρόνια παρουσία στο χώρο, όπως η καταγγέλλουσα.

56) Το γεγονός ότι ο κύκλος εργασιών της ΝΤΑΚΟΣ από τη διακίνηση και πώληση των προϊόντων της καταγγελλόμενης αποτελούσε σημαντικό τμήμα του συνολικού (ετήσιου) κύκλου εργασιών της δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καθιστούσε αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την εξεύρεση ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης, δεδομένου μάλιστα ότι η από 27.2.2007 σύμβαση δεν περιείχε κάποιο όρο μη ανταγωνισμού / αποκλειστικής προμήθειας. Συναφώς, κατά τη μακρόχρονη συνεργασία των εμπλεκομένων μερών πριν την υπογραφή της προαναφερόμενης σύμβασης η καταγγέλλουσα δεν υποχρεούτο να πωλεί αποκλειστικά τα προϊόντα της

καταγγελλόμενης, η δε καταγγέλλουσα διένεμε στην πράξη, και εξακολουθεί να διανέμει, και προϊόντα άλλων προμηθευτών, πέραν της καταγγελλόμενης.

- 57) Οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα σήματα ανάλογα της BROTHER, αλλά ότι ακόμη και αν υπήρχαν δεν διαθέτει πλέον κεφάλαια να διαπραγματευτεί μία νέα συνεργασία μετά την οικονομική της εξόντωση από την BROTHER, δεν μπορεί να γίνουν αποδεκτοί. Αφενός, όπως προαναφέρθηκε, υπάρχουν πολλά ομοειδή προϊόντα, και μάλιστα υψηλής ποιότητας και φήμης, άλλων ανταγωνιστικών προς την καταγγελλόμενη εταιριών, στα οποία η καταγγέλλουσα θα μπορούσε να στραφεί χωρίς να υποστεί σοβαρές οικονομικές θυσίες. Εξάλλου, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, δεν αποδείχθηκε ότι οι λοιπές, ανταγωνιστικές προς την καταγγελλόμενη, εταιρίες είχαν αποκλειστικό ή/και συμπληρωμένο δίκτυο για την αντιπροσώπευση και διανομή των προϊόντων τους, ούτε άλλωστε ότι η καταγγέλλουσα απευθύνθηκε για συνεργασία σε άλλους κατασκευαστές ή προμηθευτές αντίστοιχης φήμης κατά τη διάρκεια της σχέσης της με την καταγγελλόμενη, ή μετά τη λήξη της, ούτε τέλος ότι αυτοί αρνήθηκαν μια ενδεχόμενη συνεργασία. Αφετέρου, η ανυπαρξία κεφαλαίων που δυσχεραίνει τη διαπραγμάτευση μιας νέας συνεργασίας μια δεδομένη χρονική στιγμή δεν συνεπάγεται άμεσα και την ανυπαρξία ισοδύναμων εναλλακτικών λύσεων για την καταγγέλλουσα, τις οποίες εκτιμάται θα μπορούσε να αναζητήσει και να εξεύρει πριν περιέλθει στην παρούσα, δύσκολη όπως εμφανίζεται, οικονομική θέση. Η καταγγέλλουσα, καθ' όλη τη διάρκεια άσκησης επί δεκαετίες της οικονομικής της δραστηριότητας, και βεβαίως και κατά το έτος 2007, θα μπορούσε να εξεύρει ισοδύναμες εναλλακτικές λύσεις από προμηθεύτριες εταιρίες, ανταγωνιστικές ή μη της καταγγελλόμενης.
- 58) Η καταγγέλλουσα είχε, συνεπώς, στη διάθεσή της ισοδύναμες εναλλακτικές λύσεις για την προμήθεια προϊόντων άλλων εταιριών, ανταγωνιστικών ή μη της καταγγελλόμενης. Άλλωστε, όπως προαναφέρθηκε, παράλληλα με τα προϊόντα της καταγγελλόμενης, διακινούσε και διακινεί και προϊόντα άλλων εταιριών, στην ανάπτυξη των πωλήσεων των οποίων μπορούσε να στραφεί χωρίς να υποστεί σοβαρές οικονομικές θυσίες.
- 59) Όσον αφορά στην προμήθεια αυθεντικών προϊόντων BROTHER από εναλλακτικές πηγές, δεν προέκυψαν με βάση τα στοιχεία του φακέλου έγγραφες συμφωνίες σχετικά με τον καθορισμό εδαφικών περιορισμών από την Brother Industries Ltd., υπέρ της ίδιας ή/και των θυγατρικών της στην Ευρώπη (παρά το γεγονός ότι υφίσταται εν τοις πράγμασι παραχώρηση γεωγραφικών περιοχών προς τις θυγατρικές της BROTHER που δραστηριοποιούνται σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης). Στις χώρες όπου δραστηριοποιούνται [...]διανομείς και εμπορικοί αντιπρόσωποι, αυτοί επιλέγονται και ορίζονται από την BROTHER ή τις θυγατρικές της για την μεταπώληση των προϊόντων Brother σε συγκεκριμένη χώρα/εδαφική περιοχή [βλ. ενδεικτικά, άρθρο 1 των συμβάσεων διανομής της [...] και της ΝΤΑΚΟΣ με ημερομηνία 27.2.2007, καθώς και άρθρο 3 της σύμβασης [...]]. Ωστόσο, δεν προέκυψαν στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι η BROTHER επιβάλλει στους [...]διανομείς περιορισμούς ως προς την μεταπώληση των εν λόγω προϊόντων (πέραν του τυχόν νομίμου περιορισμού των ενεργητικών πωλήσεων στην περιοχή ευθύνης της [...]ή άλλων διανομέων).

Ειδικότερα, ούτε η BROTHER, ούτε και οι θυγατρικές της απαγορεύουν τις παθητικές πωλήσεις εντός του δικτύου. Οι χονδρέμποροι και οι λιανέμποροι των προϊόντων Brother στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου δραστηριοποιούνται επίσημοι διανομείς δύνανται, συνεπώς, να προμηθεύονται τα προϊόντα Brother από κάθε κανάλι διανομής, συμπεριλαμβανομένων των θυγατρικών, [...] στα διάφορα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- 60) Περαιτέρω, η ίδια η καταγγέλλουσα είχε αναζητήσει εναλλακτικές πηγές προμήθειας προϊόντων BROTHER από [...]. Είχε, επίσης, προβεί σε προμήθεια προϊόντων BROTHER από άλλες πηγές κατά την περίοδο [...]. Ειδικότερα, από την ανάλυση των καταστάσεων προμηθευτών της καταγγέλλουσας προκύπτει ότι η ΝΤΑΚΟΣ συνεργάστηκε με την [...] εταιρία [...], κατά τα οποία προμηθεύτηκε προϊόντα αξίας αντίστοιχης προς το [...] % και [...] % του συνόλου των προμηθειών της αντίστοιχα, καθώς και με την εταιρία [...] τα έτη [...] και [...] από την οποία προμηθεύτηκε αναλώσιμα Brother σε ποσοστό [...] % και [...] % του συνόλου των προμηθειών της αντίστοιχα. Η ΝΤΑΚΟΣ συνεργάστηκε, επίσης, με την εταιρία [...] το έτος [...], από την οποία προμηθεύτηκε προϊόντα αξίας [...] € ([...] % του συνόλου των προμηθειών), αλλά η συνεργασία αυτή δεν μπορούσε να συνεχιστεί διότι [...]
- 61) Οι ως άνω προμήθειες από [...] καλύπτουν, όπως αποδεικνύεται, ένα μικρό ποσοστό των αναγκών της καταγγέλλουσας σε προϊόντα BROTHER, και δη σε αναλώσιμα. Η ΝΤΑΚΟΣ υποστηρίζει, σχετικώς, ότι οι εν λόγω προμήθειες δεν αποτελούν ουσιαστικά ισοδύναμη εναλλακτική λύση, καθώς δεν μπορεί παρά να πραγματοποιούνται υπό σαφώς δυσμενέστερους όρους, μη συμφέροντες σε σχέση με τους όρους απευθείας προμήθειας από την BROTHER [βλ. ενδεικτικά υπόμνημα ΝΤΑΚΟΣ 16-8-2010, σελ. 9]. Ωστόσο, κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής, η εν λόγω δυνατότητα θα πρέπει να συνεκτιμηθεί, συνολικά και σε συνδυασμό με άλλες πιθανές εναλλακτικές πηγές προμήθειας, κατά την αξιολόγηση της συνδρομής ή μη των προϋποθέσεων για την εφαρμογή του άρθρου 2α του ν. 703/77. Οι ως άνω προμήθειες από [...] αποτελούν, καταρχάς, ένδειξη ότι η καταγγέλλουσα διέθετε εναλλακτικές λύσεις προμήθειας των προϊόντων της καταγγελλόμενης. Σε κάθε περίπτωση, η δυνατότητα προμήθειας από άλλα μέλη του ευρύτερου δικτύου ενισχύει τη διαπίστωση ότι δεν υφίστατο πολιτική παρεμπόδισης των παθητικών πωλήσεων από την πλευρά της καταγγελλόμενης εντός του δικτύου διανομής των προϊόντων της, ούτε και άρνηση των [...] της καταγγελλόμενης που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να τροφοδοτήσουν την καταγγέλλουσα.
- 62) Επισημαίνεται, συναφώς, ότι οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας περί των δυσμενών όρων προμήθειας από τρίτους εντός του δικτύου και περί άρνησης των θυγατρικών της BROTHER να την προμηθεύσουν δεν αποδείχθηκαν κατά τη διαδικασία της έρευνας της Γ.Δ.Α., ούτε και κατά τη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού.
- 63) Όσον αφορά, τέλος, στη δυνατότητα της καταγγέλλουσας να υποκαταστήσει τα αναλώσιμα προϊόντα της καταγγελλόμενης με τα αναλώσιμα άλλων κατασκευαστών, όπως των HP, XEROX, CANON, SAMSUNG, LEXMARK, OKI, PANASONIC κ.λπ., σημειώνεται ότι αυτά δεν μπορούν πράγματι να λειτουργήσουν με τα μηχανήματα

BROTHER, καθώς είναι κατασκευασμένα να λειτουργούν μόνο με τα μηχανήματα του αντίστοιχου κατασκευαστή, όπως αναφέρεται και στην καταγγελία.

- 64) Υφίσταται, όμως, η δυνατότητα υποκατάστασης των αναλωσίμων της BROTHER με αναλώσιμα άλλων εταιριών συμβατών με τα μηχανήματα BROTHER. Η σύμβαση του 2007 μεταξύ των μερών προέβλεπε τον όρο ότι η καταγγέλλουσα αναλαμβάνει την υποχρέωση να μην πωλεί τα συμβατά αυτά αναλώσιμα άλλων εταιριών. Ο εν λόγω όρος καταδεικνύει την ύπαρξη αναλωσίμων συμβατών με τα μηχανήματα BROTHER άλλων εταιριών, αλλά αποκλείει τη δυνατότητα της καταγγέλλουσας να προμηθευτεί αναλώσιμα από τις άλλες αυτές εταιρίες κατά το χρονικό διάστημα της ισχύος της σύμβασής της με την καταγγελλόμενη. Ωστόσο, όπως επισημαίνει η καταγγελλόμενη, εν προκειμένω κρίσιμο είναι εάν μετά τη λύση ή λήξη της επίδικης σύμβασης η καταγγέλλουσα διέθετε ισοδύναμη εναλλακτική λύση δια της πώλησης συμβατών αναλωσίμων. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η συμφωνία της καταγγέλλουσας το [...] για εισαγωγή συμβατών αναλωσίμων BROTHER από την [...]εταιρία [...], προκειμένου να εξυπηρετήσει επείγουσες ανάγκες πελατών. Σε κάθε περίπτωση, εάν η καταγγέλλουσα είχε διαφοροποιήσει τις πηγές προμήθειάς της ως προς τα κύρια μηχανήματα αυτοματισμού γραφείου, όπως είχε την αντικειμενική δυνατότητα, θα διέθετε και τα αντίστοιχα συμβατά αναλώσιμα ως ισοδύναμη εναλλακτική λύση.
- 65) Λαμβάνοντας υπόψη συνολικά τα ανωτέρω στοιχεία, κρίνεται ότι δεν συντρέχει η προϋπόθεση της απουσίας ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης για την καταγγέλλουσα. Για την πληρότητα της κρινόμενης υπόθεσης προκρίνεται, ωστόσο, η εξέταση και της τρίτης προϋπόθεσης σχετικά με τη συνδρομή του άρθρου 2α του ν. 703/77 στην κρινόμενη υπόθεση.

(γ) Κατάχρηση της επικαλούμενης σχέσης οικονομικής εξάρτησης

- 66) Ως προς τη συνδρομή ή μη της εν λόγω προϋπόθεσης στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, θα πρέπει κυρίως να διερευνηθεί κατά πόσον συντρέχουν ένα από τα ακόλουθα: (1) η επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής από την καταγγελλόμενη, ή (2) η αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή από την καταγγελλόμενη των μακροχρονίων εμπορικών σχέσεων που είχαν αναπτυχθεί μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, ή (3) η διακριτική μεταχείριση της καταγγέλλουσας από την καταγγελλόμενη

Επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής από την καταγγελλόμενη

- 67) Η καταγγέλλουσα υποστηρίζει ότι η BROTHER μονομερώς και αιφνιδίως αύξησε συνολικά τις τιμές πώλησης προς την ΝΤΑΚΟΣ και, ειδικότερα, τις τιμές των μηχανημάτων (hardware) κατά [...] % και των αναλωσίμων κατά [...] % (κατά μέσο όρο) [βλ. ενδεικτικά πίνακα Ι της καταγγελίας, υπόμνημα ΝΤΑΚΟΣ 16-8-2010, σελ. 12 επ. και συμπληρωματικό υπόμνημα ΝΤΑΚΟΣ, σελ. 11 επ.]. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, οι εν λόγω αυξήσεις στην από 27.2.2007 μεταξύ τους σύμβαση οδήγούσε στην οικονομική της εξόντωση. Ισχυρίζεται, σχετικώς, πως αναγκάστηκε να υπογράψει τη σχετική σύμβαση διανομής με την καταγγελλόμενη «κάτω από την πίεση της πραγματικότητας που η εταιρία μας σε μερικούς μήνες θα ήταν έρμαιο των κατασχέσεων των Τραπεζών, της πτώχευσης, του κλεισίματός της εάν έχανε την

BROTHER στην οποία βασιζόταν κατά μέσο όρο το [...] % του συνόλου κύκλου εργασιών» [βλ. υπ' αρ. πρωτ. 6709/1.10.2008 απαντητική επιστολή της καταγγέλλουσας, σελ. 3].

- 68) Από την άλλη πλευρά, η BROTHER αναφέρει ότι στο πλαίσιο μιας γενικότερης αναδιάρθρωσης της εμπορικής της πολιτικής στην Ευρώπη προκειμένου να προσαρμοστεί στις νέες εμπορικές συνθήκες της αγοράς και να διατηρήσει την ανταγωνιστική της θέση, η BROTHER αποφάσισε στα τέλη του 2006 να επαναπροσδιορίσει τους εμπορικούς όρους πωλήσεων προς τους [...], ανάλογα με τη συμβολή τους στην προώθηση των προϊόντων της, στις περιοχές κύριας ευθύνης τους. Στα πλαίσια αυτά διαμορφώθηκαν οι ακόλουθες κατηγορίες εμπορικών συνεργατών: α) [...]. Η υλοποίηση της σχετικής αναδιάρθρωσης έγινε σταδιακά, λαμβάνοντας υπόψη [...]. Ως αποτέλεσμα της εν λόγω αναδιοργάνωσης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και της συνακόλουθης προσαρμογής σε ένα [...], η καταγγελλόμενη τροποποίησε τις συνήθειες τιμές, όρους και προϋποθέσεις διανομής, επιτρέποντας [...]. Όσον αφορά ειδικότερα στους οικονομικούς όρους της συνεργασίας της με την ΝΤΑΚΟΣ πριν την υπογραφή της από 27.2.2007 σύμβασης διανομής, η BROTHER σημειώνει ότι η ΝΤΑΚΟΣ απολάμβανε ιδιαίτερα ευνοϊκής τιμολογιακής πολιτικής, [...], παρότι προφανώς δεν είχε κάποιου τέτοιου είδους σύνδεσμο με την καταγγελλόμενη. Η νέα σύμβαση που υπεγράφη μεταξύ των μερών στις 27.2.2007 ενέτασσε ουσιαστικά την καταγγελλόμενη στο δίκτυο των εμπόρων-διανομέων (trade distributors) των προϊόντων Brother στις χώρες της Ε.Ε. όπου δεν υπάρχουν θυγατρικές του ομίλου BROTHER. Με βάση τα στοιχεία στα μέλη του εν λόγω δικτύου, εφαρμόστηκε παρόμοια εμπορική πολιτική.
- 69) Βάσει της νέας αυτής εμπορικής πολιτικής, [...] αναλάμβαναν διαφορετικές υποχρεώσεις έναντι της BROTHER ή των θυγατρικών της και απολάμβαναν διαφορετικά δικαιώματα και, ως εκ τούτου, διαφορετικούς όρους συναλλαγής, δηλ. διαφορετική τιμολογιακή πολιτική, ανάλογη των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων τους. Συνοπτικά, οι [...] του ομίλου της BROTHER οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε χώρες όπου υπάρχουν εγκατεστημένες θυγατρικές εταιρίες της, επιβαρύνονται με λιγότερα έξοδα για τη μεταφορά και προώθηση των προϊόντων Brother σε σχέση με τους [...] που δραστηριοποιούνται σε χώρες όπου δεν υπάρχει θυγατρική της BROTHER, οι οποίοι προβαίνουν σε σημαντικές δαπάνες για την προώθηση των εν λόγω προϊόντων. Ως εκ τούτου, οι τελευταίοι λαμβάνουν μεγαλύτερες εκπτώσεις από τον όμιλο BROTHER, κυρίως μέσω των ενεργειών [...] και [...]. Τέτοιοι [...] των προϊόντων Brother υπάρχουν στη [...] και τη [...], οι οποίοι έχουν συμβάσεις με τη θυγατρική της BROTHER [...], στην [...], τη [...] και τη [...], οι οποίοι έχουν συμβάσεις με τη θυγατρική της BROTHER [...], και στην [...], την [...] και τη [...], όπου οι αντίστοιχοι [...] συνάπτουν συμβάσεις με την καταγγελλόμενη BROTHER [...].
- 70) Περαιτέρω, η BROTHER επικαλείται και άλλες αιτίες που οδήγησαν στην απόφαση της να μεταβάλλει τους όρους συνεργασίας με την καταγγέλλουσα, αυξάνοντας, μεταξύ άλλων, τις τιμές πώλησης των προϊόντων της, όπως π.χ. τη συστηματική καθυστέρηση των πληρωμών και την ύπαρξη αυξημένων χρεών, την πραγματοποίηση παραγγελιών χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση με αποτέλεσμα την αύξηση του διαχειριστικού κόστους

εκτέλεσης των παραγγελιών, καθώς και την αποτυχία της ΝΤΑΚΟΣ να εξελίξει το εμπορικό σήμα και να αυξήσει τις πωλήσεις των προϊόντων BROTHER.

- 71) Κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής, η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης δεν σημαίνει ότι το συμφέρον για ελεύθερη διαμόρφωση των επιχειρηματικών αποφάσεων κατά τον τρόπο που κρίνεται πρόσφορο για την επίτευξη των οικονομικών στόχων της επιχείρησης, από την οποία υπάρχει εξάρτηση, πρέπει σε κάθε περίπτωση να κάμπτεται προ των συμφερόντων της εξαρτημένης επιχείρησης. Τέτοια κάμψη μπορεί να είναι δικαιολογημένη κατ' εφαρμογή του άρθρου 2α ν. 703/77, όταν τα συμφέροντα της επιχείρησης από την οποία η εξάρτηση είναι από ανταγωνιστική άποψη λιγότερο αξία προστασίας από τα συμφέροντα της τελευταίας ή όταν η επιδίωξη των συμφερόντων της επιχείρησης, από την οποία η εξάρτηση, γίνεται με τρόπο που περιορίζει δυσανάλογα την ανταγωνιστική ελευθερία της εξαρτημένης επιχείρησης σε σύγκριση προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Ωστόσο, στην υπό κρίση υπόθεση δεν προκύπτουν στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι η συμπεριφορά της καταγγελλόμενης έναντι της καταγγέλλουσας είναι καταχρηστική κατά την έννοια αυτή.
- 72) Ειδικότερα, η απαγόρευση του άρθρου 2α ν. 703/1977 δεν επιδιώκει να επιβάλει τη διαιώνιση συμβατικών σχέσεων, αλλά αποσκοπεί στην εξασφάλιση μιας εύλογης προθεσμίας μέσα στην οποία η εξαρτημένη επιχείρηση θα μπορέσει να αποσβέσει σημαντικό μέρος των επενδύσεων στις οποίες υποβλήθηκε, εξαιτίας της συγκεκριμένης εμπορικής συνεργασίας και να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα [βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΕΑ 145/II/2000, 144/II/2000, 297/IV/2006 και ΕΑ 450/V/2009]. Ο προμηθευτής έχει το δικαίωμα να επιλέγει ή να τροποποιεί το σύστημα διανομής των προϊόντων του ή να μεταβάλλει τους εμπορικούς ή πιστωτικούς όρους συναλλαγής με τους διανομείς του, προκειμένου να βελτιώνει τη θέση του στον ανταγωνισμό. Η οργάνωση του συστήματος διανομής μιας επιχείρησης ανήκει στον πυρήνα της συναλλακτικής ελευθερίας του προμηθευτή, έτσι ώστε το εν λόγω σύστημα να ανταποκρίνεται με τον καλύτερο τρόπο στα επιχειρηματικά της συμφέροντα.
- 73) Εν προκειμένω, η απόφαση της καταγγελλόμενης να μεταβάλλει τους όρους συναλλαγής με την καταγγέλλουσα, με αποτέλεσμα να περιέλθει η τελευταία σε θέση ανάλογη με αυτή που είχε κάθε διανομέας σε κράτος μέλος όπου δεν ήταν εγκατεστημένη θυγατρική της καταγγελλόμενης, δεν κρίνεται ότι συνιστά επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής από μέρους της καταγγελλόμενης. Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται καταρχήν από το γεγονός ότι η σχετική αναδιοργάνωση συνοδεύτηκε, στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, από σημαντική αύξηση τιμών ή/και τροποποίηση τυχόν ευνοϊκών όρων συναλλαγής που απολάμβανε έως τότε η καταγγέλλουσα.
- 74) Εξάλλου, βάσει των στοιχείων που προσκόμισε η ίδια η καταγγέλλουσα, η ΝΤΑΚΟΣ πραγματοποιούσε πωλήσεις σημαντικής αξίας προς εταιρίες (ιδίως χονδρεμπόρους) που εδρεύουν σε χώρες όπου υπάρχουν θυγατρικές του ομίλου BROTHER καθόλη την επίμαχη περίοδο. Επισημαίνεται ότι η ΝΤΑΚΟΣ συνέχισε να προβαίνει σε πωλήσεις προϊόντων Brother σε πελάτες της σε χώρες της Ε.Ε. ([...]), σε ορισμένες εκ των οποίων υπάρχουν και θυγατρικές του ομίλου BROTHER, και μετά το [...], οπότε και

άλλαξαν οι όροι συνεργασίας με την BROTHER. Συνεπώς, οι τιμές στις οποίες μπορούσε να μεταπωλήσει τα προϊόντα Brother η ΝΤΑΚΟΣ και μετά την αύξηση των τιμών το 2007 δεν θα μπορούσαν καταρχήν να θεωρηθούν ως μη ανταγωνιστικές.

- 75) Περαιτέρω, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, η επίμαχη αύξηση τιμών από την καταγγελλόμενη προς την καταγγέλλουσα έγινε πράγματι στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης του δικτύου της BROTHER στην Ευρώπη και της συνακόλουθης κατάταξης των διανομέων της σε διακριτές κατηγορίες εμπορικών συνεργατών. Η καταγγελλόμενη παραδέχεται, άλλωστε, ότι στο πλαίσιο της νέας σύμβασης που συνάφθηκε μεταξύ των μερών στις 27.2.2007, το επίπεδο τιμών των μηχανημάτων και των αναλωσίμων επρόκειτο πράγματι να αυξηθεί κατά τον προαναφερόμενο μέσο όρο.
- 76) Επιπλέον, πέραν του ισχυρισμού της καταγγέλλουσας περί αιφνίδιας αύξησης τιμών, κανένας άλλος όρος της από 27.2.2007 σύμβασης διανομής δεν κρίνεται πως συνιστά επιβολή αυθαίρετου όρου συναλλαγής από την καταγγελλόμενη, ούτε άλλωστε η καταγγέλλουσα επικαλείται κάτι τέτοιο. Επισημαίνεται, σχετικώς, ότι – σε αντίθεση με τους αρχικούς ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας – από την έρευνα της υπηρεσίας δεν προέκυψαν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η BROTHER περιόριζε, με συμβατικούς όρους ή άλλους τρόπους, τη διενέργεια παθητικών πωλήσεων από τους διανομείς της.
- 77) Επιπλέον, για τους λόγους που περιγράφονται αναλυτικότερα κατωτέρω, δεν στοιχειοθετούνται οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας περί διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος της σε σύγκριση με άλλους [...] του δικτύου BROTHER ή με τις θυγατρικές του ομίλου BROTHER στην Ευρώπη.
- 78) Επισημαίνεται, εξάλλου, ότι η καταγγελλόμενη δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στις επιμέρους σχετικές αγορές μηχανημάτων αυτοματισμού γραφείου, κατά τρόπο που να συνιστά κατάχρηση η τυχόν διαφορετική μεταχείριση ομάδων πελατών της. Σε κάθε περίπτωση, επιχειρήσεις με δεσπόζουσα θέση δύνανται, επίσης, να αναδιοργανώνουν το σύστημα διανομής τους, προκειμένου να προσαρμόζονται στις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς κατά τον πλέον αποτελεσματικό γι' αυτές τρόπο.

Αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή από την καταγγελλόμενη των μακροχρονίων εμπορικών σχέσεων μεταξύ των μερών

- 79) Όπως προαναφέρθηκε, στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης του δικτύου της, η BROTHER έστειλε στις 30.05.2006 επιστολή προς την ΝΤΑΚΟΣ με την οποία κατήγγειλε τους όρους της έως τότε συνεργασίας τους, με σκοπό την αναθεώρησή τους στο πλαίσιο γενικότερης αναδιάρθρωσης της πολιτικής της στην Ευρώπη, προτείνοντας την αντικατάστασή τους από 01.01.2007 με νέα έγγραφη εμπορική σύμβαση, σχέδιο της οποίας επισύναψε. Στο πλαίσιο αυτό δόθηκε νόμιμη προειδοποίηση έξι (6) μηνών στην ΝΤΑΚΟΣ για την επαναδιαπραγματεύση ή άλλως τη λύση της εμπορικής τους συνεργασίας.
- 80) Ακολούθησε εκτεταμένη αλληλογραφία και διαπραγματεύσεις μεταξύ των μερών, μέχρι και την υπογραφή της από 27.2.2007 νέας σύμβασης διανομής. Αντικείμενο της διαπραγματεύσεως ήταν και ο νέος αυξημένος τιμοκατάλογος. Κατά τη διάρκεια των

διαπραγματεύσεων, η ΝΤΑΚΟΣ διαμαρτυρήθηκε για την προτεινόμενη αύξηση των τιμών (ιδίως στα αναλώσιμα), οι οποίες θα οδηγούσαν κατά την καταγγέλλουσα σε μείωση κατά [...] ευρώ περίπου του μικτού εμπορικού περιθωρίου κέρδους που είχε από την πώληση των αναλωσίμων BROTHER και, κατά συνέπεια, στην οικονομική της εξόντωση. Σε αυτό το πλαίσιο, αντιπρότεινε εναλλακτικούς τρόπους συνεργασίας με τη BROTHER[...]. Από την άλλη πλευρά, η BROTHER επεσήμανε την ανάγκη, αφενός της υπογραφής μιας γραπτής συμφωνίας μεταξύ των μερών, και αφετέρου της υιοθέτησης ενός [...] ως προϋπόθεσης για την επαγγελματική συνεργασία μεταξύ των μερών στο μέλλον. Σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, στην αρχή της εμπορικής συνεργασίας της με την ΝΤΑΚΟΣ και για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, χορηγούσε στην καταγγέλλουσα πολύ χαμηλές τιμές, προσβλέποντας στη δημιουργία ευκαιριών για περαιτέρω επένδυση, στην προώθηση του εμπορικού σήματος Brother στην Ελλάδα και στην ανάπτυξη του δικτύου διανομής της καταγγέλλουσας για την προσέλκυση πελατείας στην Ελλάδα. Αντιθέτως, σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, η ΝΤΑΚΟΣ απέτυχε να αναπτύξει την επιχείρησή ή να προωθήσει τα προϊόντα Brother στην ελληνική αγορά. Ενόψει λοιπόν α) της εξαιρετικά χαμηλής απόδοσης της καταγγέλλουσας, β) της εκπρόθεσμης εξόφλησης των οφειλών της προς την BROTHER, γ) του υψηλού διαχειριστικού κόστους της εν λόγω συμφωνίας και δ) της συσσώρευσης υπέρογκων χρεών, η BROTHER προέβη στην καταγγελία της πρότερης ισχύουσας εμπορικής συνεργασίας της με την ΝΤΑΚΟΣ.

- 81) Η νέα εμπορική σύμβαση μεταξύ των μερών, η οποία υπογράφηκε τελικά στις 27.2.2007, προέβλεπε, μεταξύ άλλων, ότι η BROTHER θα προμήθευε προϊόντα αυτοματισμού γραφείου και πληροφορικής στην ΝΤΑΚΟΣ σε μη αποκλειστική βάση, για μεταπώλησή τους στην Ελλάδα. Οι όροι της εν λόγω σύμβασης περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων: (α) προθεσμία εξόφλησης (πίστωση) ενενήντα [...] (ευνοϊκότερη ρύθμιση σε σχέση με άλλους [...]), (β) πιστωτικό όριο ύψους [...] (ευνοϊκότερη ρύθμιση σε σχέση με άλλους [...]), γ) έκπτωση επί τιμολογίου [...] για το hardware και [...] για τα αναλώσιμα, (δ) έκπτωση [...] έως [...] για το hardware και έως [...] για τα αναλώσιμα, (ε) έκπτωση [...] έως [...] για το hardware και έως [...] για τα αναλώσιμα, (στ) [...] και [...] για τα αναλώσιμα και (ζ) την υποχρέωσή της BROTHER [...].
- 82) Στις 2.10.2009, η BROTHER προειδοποίησε την ΝΤΑΚΟΣ ότι θα αναγκαστεί να καταγγείλει την εν λόγω σύμβαση και να διακόψει τη συνεργασία τους, προ της συνεχιζόμενης αδυναμίας της ΝΤΑΚΟΣ να συμμορφωθεί με τους όρους της από 27.2.2007 σύμβασης. Στις 4.11.2009, η BROTHER κατήγγειλε τελικά την ανωτέρω σύμβαση, επικαλούμενη κυρίως τη μη εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών της ΝΤΑΚΟΣ προς αυτήν. Σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, σε διάστημα δύο ετών (2007-2009), οι οφειλές της ΝΤΑΚΟΣ προς αυτήν ανήρθαν στο ποσό των [...], το οποίο παρά τις επανειλημμένες οχλήσεις, αρνούνταν να τακτοποιήσει. Στην απαντητική της επιστολή με ημερομηνία 25.11.2009, η καταγγέλλουσα, μη αμφισβητώντας τους λόγους της καταγγελίας, επανέλαβε ότι οι νέοι εμπορικοί όροι που συμφωνήθηκαν με την από 27.2.2007 σύμβαση είχαν ως αποτέλεσμα την εξόντωσή της καταγγέλλουσας, γεγονός που γνώριζε η BROTHER.

- 83) Κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής, λαμβάνοντας υπόψη το ως άνω ιστορικό και τα σχετικά στοιχεία του φακέλου, δεν προκύπτουν σαφή και επαρκή στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι η καταγγελλόμενη προέβη σε αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή της μακροχρόνιας σχέσης της με την καταγγέλλουσα.
- 84) Η καταγγελία συμβάσεων αορίστου χρόνου που πραγματοποιείται κατόπιν τήρησης της μέγιστης προθεσμίας των έξι (6) μηνών κατά τις κείμενες διατάξεις δεν μπορεί καταρχήν να θεωρείται αιφνίδια κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 2α του ν. 703/77. Εκτιμάται ότι το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ήταν εύλογο και επαρκές για την αναζήτηση και εξεύρεση από την καταγγέλλουσα ισοδύναμων εναλλακτικών πηγών προμήθειας προϊόντων άλλων εταιριών, εφόσον έκρινε ότι οι όροι της σύμβασης διανομής που τελικά αποφάσισε να υπογράψει την 27.2.2007 θα οδηγούσαν στην οικονομική της καταστροφή. Κατά το σύνηθες μέτρο, η χορηγηθείσα προθεσμία ήταν, επίσης, εύλογη προκειμένου η εξαρτημένη επιχείρηση να μπορέσει να αποσβέσει σημαντικό μέρος των επενδύσεών της. Συναφώς, ο εύλογος ή μη χαρακτήρας της χορηγηθείσας προθεσμίας κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 2α του ν. 703/77, δεν μπορεί να συναρτάται με την αποκατάσταση τυχόν ζημίας από την καταγγελία της σύμβασης εν γένει, ούτε με τη διασφάλιση του ίδιου ή παρόμοιου επιπέδου κύκλου εργασιών για την εξαρτημένη επιχείρηση, ούτε εν τέλει με την εγγύηση της οικονομικής της επιβίωσης.
- 85) Σε κάθε περίπτωση, στην κρινόμενη υπόθεση, τα μέρη σύναψαν νέα έγγραφη συμφωνία στις 27.2.2007 που οριοθέτησε εκ νέου τη μεταξύ τους εμπορική συνεργασία.
- 86) Περαιτέρω, δεν προέκυψαν ενδείξεις ότι η καταγγελία της εμπορικής συνεργασίας από μέρος της καταγγελλόμενης ήταν αδικαιολόγητη. Τουναντίον, τόσο η αλλαγή των όρων της εμπορικής συνεργασίας μεταξύ της BROTHER και της ΝΤΑΚΟΣ το 2007, όσο και η μετέπειτα καταγγελία της έγγραφης σύμβασης διανομής το 2009, φαίνεται ότι οφείλεται σε αντικειμενικούς λόγους, η βασιμότητα των οποίων δεν αμφισβητήθηκε ουσιαστικά κατά τη διαδικασία. Ειδικότερα, η αναδιοργάνωση του συστήματος διανομής της καταγγελλόμενης στην Ευρώπη και η συνακόλουθη αναπροσαρμογή των όρων συνεργασίας της με την ΝΤΑΚΟΣ στη βάση μιας νέας δομής / κατηγοριοποίησης αντιπροσώπων-διανομέων δεν μπορεί να θεωρείται αδικαιολόγητη, καθόσον εξυπηρετεί ένα εύλογο επιχειρηματικό συμφέρον της καταγγελλόμενης. Ούτε και προέκυψαν ενδείξεις που να καταδεικνύουν, ενδεχομένως, τον προσχηματικό χαρακτήρα της εν λόγω αναδιάρθρωσης. Παρομοίως, η καταγγελία της επίδικης εμπορικής συνεργασίας με την επίκληση βεβαιωμένων ληξιπρόθεσμων οφειλών της καταγγέλλουσας προς την καταγγελλόμενη δεν μπορεί καταρχήν να θεωρείται αδικαιολόγητη, καθόσον εξυπηρετεί επίσης το εύλογο επιχειρηματικό συμφέρον της καταγγελλόμενης. Επιπλέον, με βάση τα στοιχεία στη διάθεση της υπηρεσίας, το μερίδιο αγοράς και οι πωλήσεις της BROTHER στην Ελλάδα εμφανίζονται πράγματι περιορισμένα σε σύγκριση με την ανάπτυξη της εταιρίας σε αγορές άλλων Ευρωπαϊκών κρατών αντίστοιχου πληθυσμού. Η ίδια διαπίστωση προκύπτει συγκρίνοντας τις κατά κεφαλήν πωλήσεις στην Ελλάδα με τις αντίστοιχες πωλήσεις σε [...]και [...], χώρες

όπου εφαρμόζεται ανάλογο σύστημα διανομής με την Ελλάδα. Συναφώς, τα μερίδια αγοράς των προϊόντων BROTHER στην ελληνική αγορά εμφανίζουν συνεχή πτώση κατά τη δεκαετία 2000-2009. Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν, τουλάχιστον μερικώς, τους ισχυρισμούς της καταγγελλόμενης περί μη ικανοποιητικής απόδοσης της ΝΤΑΚΟΣ αναφορικά με την ανάπτυξη των πωλήσεων και του σήματος Brother στην Ελλάδα.

- 87) Στα υπομνήματά της και στη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής, η καταγγέλλουσα υποστήριξε, επίσης, ότι η διακοπή από μέρους της καταγγελλόμενης της μακροχρόνιας μεταξύ τους σχέσης οφείλεται στη δυσaréσκεια της BROTHER για το ότι η ΝΤΑΚΟΣ πραγματοποιούσε και σημαντικές πωλήσεις εκτός Ελλάδας, ιδίως σε χώρες όπου η καταγγελλόμενη δραστηριοποιείται μέσω θυγατρικών της. Προς επίρρωση των ισχυρισμών της, η καταγγέλλουσα αναφέρεται ιδίως (α) σε επιστολή της BROTHER προς την ΝΤΑΚΟΣ την 27.4.1999, σύμφωνα με την οποία [...], (β) σε μαρτυρία του [...] σχετικά με περιστατικό του 2005/6, όπου ο κ. [...]εξέφρασε τη δυσaréσκειά του για τις εξαγωγές της ΝΤΑΚΟΣ σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τη διάρκεια συνάντησης που είχε με τον [...]στο [...], και (γ) σε μαρτυρία του [...], σύμφωνα με την οποία κατά την διάρκεια επίσκεψής του σε εμπορική έκθεση στην Γερμανία το 2004, 2005 και 2006 ρώτησε εάν θα μπορούσε να προμηθευτεί προϊόντα Brother από την θυγατρική του ομίλου στη Γερμανία και τον παρέπεμψαν στον εξουσιοδοτημένο διανομέα Brother στην Ελλάδα που τότε ήταν η ΝΤΑΚΟΣ. Ωστόσο, κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής, τα εν λόγω στοιχεία δεν συνιστούν επαρκή και πρόσφορη απόδειξη των ισχυρισμών της καταγγέλλουσας, δεδομένων και των στοιχείων του φακέλου αναφορικά με την εμπορική πολιτική της καταγγελλόμενης και του γεγονότος ότι η ΝΤΑΚΟΣ πραγματοποιούσε πωλήσεις σημαντικής αξίας προς εταιρίες (ιδίως χονδρεμπόρους) που εδρεύουν σε χώρες όπου υπάρχουν θυγατρικές του ομίλου BROTHER καθόλη την επίμαχη περίοδο (ακόμη και μετά την τροποποίηση του τιμοκαταλόγου και των όρων συναλλαγής που επήλθε με τη νέα σύμβαση το 2007). Επισημαίνεται, σχετικώς, ότι η από 27.4.1999 επιστολή της BROTHER προς την ΝΤΑΚΟΣ δεν μπορεί να ερμηνευτεί κατά τον τρόπο που προκρίνει η καταγγέλλουσα. Δεν αφορά γενικά σε πολιτική περιορισμού των πωλήσεων από [...] (εντός ή εκτός δικτύου) κατά παράβαση των διατάξεων περί προστασίας του ενδοσηματικού ανταγωνισμού, εκδοχή που δεν τεκμηριώνεται άλλωστε με βάση τα στοιχεία στη διάθεση της υπηρεσίας, αλλά σε έλεγχο της διάθεσης προϊόντων Brother από τις ίδιες τις θυγατρικές του ομίλου της καταγγελλόμενης. Συντάχθηκε δε, προφανώς, ως απάντηση σε διαμαρτυρία της ίδιας της ΝΤΑΚΟΣ για το γεγονός ότι τρίτοι έμποροι/εισαγωγείς δραστηριοποιούνταν στην ελληνική επικράτεια. Συναφώς, τυχόν παρότρυνση της θυγατρικής του ομίλου BROTHER στη [...]προς έμπορο που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα να απευθυνθεί στο εξουσιοδοτημένο εκεί αντιπρόσωπό της για την προμήθεια προϊόντων Brother δεν συνιστά καθαυτή παραβίαση των διατάξεων περί ελεύθερου ανταγωνισμού.

Η διακριτική μεταχείριση της καταγγέλλουσας από την καταγγελλόμενη

- 88) Στα υπομνήματά της και στη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής, η καταγγέλλουσα υποστήριξε ότι η καταγγελλόμενη προέβη σε διακριτική μεταχείριση της ίδιας έναντι των θυγατρικών εταιριών του ομίλου BROTHER (Εθνικές Εταιρίες Πώλησης ή ΕΕΠ), όσον αφορά στις τιμές πώλησης των προϊόντων Brother. Σύμφωνα με την ΝΤΑΚΟΣ, το κρίσιμο στοιχείο είναι ότι, στην πράξη, η ίδια «ανήκει λειτουργικά στην ίδια ακριβώς κατηγορία με τις θυγατρικές της BROTHER, ήτοι αυτή των ΕΕΠ και ουδόλως διαφοροποιείται από αυτές: [...]. Επί της ουσίας, η ΝΤΑΚΟΣ μέχρι και την καταγγελία της Σύμβασής της από την BROTHER διαδραμάτιζε τον ρόλο μιας ΕΕΠ στην Ελλάδα. Άλλωστε μέχρι και το 2007, οπότε και έλαβε χώρα η καταγγελλόμενη παράβαση, σε αυτήν την κατηγορία ενέτασσε η BROTHER την ΝΤΑΚΟΣ και όχι στην κατηγορία [...], παρέχοντάς της την συγκεκριμένη ευνοϊκή τιμολόγηση που παρείχε στις ΕΕΠ». Δεδομένης της λειτουργικής αυτής συνάφειας, η καταγγελλόμενη δεν ανήκε, κατά την ίδια, σε διαφορετική κατηγορία από αυτή των θυγατρικών της BROTHER (ΕΕΠ) και, κατά συνέπεια, η BROTHER προέβη σε διακριτική μεταχείριση της ΝΤΑΚΟΣ έναντι των θυγατρικών του ομίλου εφαρμόζοντας διαφορετικές τιμές [βλ. ενδεικτικά υπόμνημα ΝΤΑΚΟΣ 16-8-2010, σελ. 15 επ.].
- 89) Η καταγγελλόμενη απορρίπτει τις ως άνω αιτιάσεις της καταγγέλλουσας, υποστηρίζοντας ότι, στο βαθμό που η BROTHER συνιστά ενιαία οικονομική ενότητα με τις θυγατρικές της στην Ευρώπη, δε νοείται διακριτική μεταχείριση υπέρ των θυγατρικών της και σε βάρος της καταγγέλλουσας, ούτε κατά τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 703/77 και 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ, αλλά περαιτέρω ούτε και κατά το άρθρο 2α ν. 703/77. Σε κάθε περίπτωση, στο βαθμό που δεν υφίσταται ομοιότητα των αντιπαροχών των θυγατρικών του ομίλου και της καταγγέλλουσας προς την BROTHER, διότι οι θυγατρικές ΕΕΠ ποτέ δεν ανήκαν στην ίδια κατηγορία με την καταγγέλλουσα, δεν μπορεί να γίνει και λόγος για ανισότητα των σχετικών όρων εμπορικής συνεργασίας [βλ. ενδεικτικά προσθήκη-αντίκρουση BROTHER 30-8-2010, σελ. 16 επ., συμπληρωματικό υπόμνημα BROTHER 18-11-2010, σελ. 17επ.].
- 90) Κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής, οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας περί διακριτικής μεταχείρισης της ΝΤΑΚΟΣ έναντι των θυγατρικών της BROTHER είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Η διακριτική μεταχείριση προϋποθέτει την εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών, δηλαδή η άνιση αντιμετώπιση ομοειδών μεταξύ τους επιχειρήσεων δια της επιβολής άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές. Ωστόσο, στην υπό εξέταση περίπτωση δεν είναι δυνατή η σύγκριση μεταξύ των θυγατρικών της BROTHER με την καταγγέλλουσα, καθώς η τελευταία δεν ανήκει στην ίδια κατηγορία με τις θυγατρικές της καταγγελλόμενης, αλλά αντίθετα ήταν έμπορος-διανομέας αυτής. Στο πλαίσιο της συναλλακτικής της ελευθερίας, η καταγγελλόμενη δεν έχει υποχρέωση να εξομοιώνει τους [...] της με τις ίδιες τις θυγατρικές της, ούτε και να συνεχίζει να παρέχει σε αυτούς τυχόν ευνοϊκούς όρους που μπορεί να αποδίδει σε μέλη του ομίλου της που δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες (βλ. και ενότητα V κατωτέρω). Κάθε επιχείρηση, δεσπόζουσα ή μη, θα πρέπει καταρχήν να έχει το δικαίωμα να επιλέγει τους εμπορικούς εταίρους της και να διαθέτει ελεύθερα τα περιουσιακά της στοιχεία.

- 91) Περαιτέρω, στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, η αξίωση της καταγγέλλουσας να απολαμβάνει τους ίδιους συναλλακτικούς όρους με τις θυγατρικές του ομίλου BROTHER σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να βασιστεί στις διατάξεις περί προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού. Και τούτο, καθώς – σε αντίθεση με τις αιτιάσεις της καταγγέλλουσας – οι ενέργειες της BROTHER δεν συνιστούν καταχρηστική μονομερή συμπεριφορά που να εμπίπτει στις απαγορευτικές διατάξεις νόμου. Συναφώς, η νομολογία που επικαλείται η καταγγέλλουσα περί κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης από την BROTHER, ιδίως υπό την έννοια της συμπίεσης του περιθωρίου κέρδους, δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής στην υπό εξέταση υπόθεση, καθώς δεν συντρέχουν ούτε οι πραγματικές, ούτε και οι νομικές της προϋποθέσεις.
- 92) Ειδικότερα, η παράβαση των άρθρων 2 του ν. 703/77 και 102 ΣΛΕΕ λόγω συμπίεσης περιθωρίων κέρδους αφορά βασικά σε περιπτώσεις που μια επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση σε αγορά προηγούμενου σταδίου, η οποία ανταγωνίζεται με άλλη επιχείρηση σε αγορά του επόμενου σταδίου, χρεώνει ένα προϊόν ή μια υπηρεσία που είναι απαραίτητη στην άλλη αυτή επιχείρηση σε τιμή που δεν της επιτρέπει να έχει εμπορικό κέρδος στην αγορά επόμενου σταδίου, αποκλείοντάς την έτσι ουσιαστικά από την αγορά. Στο πλαίσιο αυτό, ο όρος "αγορά επόμενου σταδίου" χρησιμοποιείται σε σχέση με την αγορά για την οποία η εισροή που μία εταιρία με δεσπόζουσα θέση παρέχει είναι απαραίτητη για την κατασκευή προϊόντος ή την παροχή υπηρεσίας. Με βάση τα ανωτέρω, οι πραγματικές/οικονομικές περιστάσεις της εξεταζόμενης υπόθεσης δεν δύναται να υπαχθούν στην κοινή τυπολογία των υποθέσεων καταχρηστικής συμπίεσης περιθωρίου κέρδους. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη κι αν αυτό ήταν εφικτό, στην κρινόμενη υπόθεση αφενός η καταγγελλόμενη δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στις επιμέρους σχετικές αγορές προηγούμενου σταδίου, και αφετέρου δεν ανταγωνίζεται την καταγγέλλουσα στην ελληνική αγορά επόμενου σταδίου (ειδικότερα, στην ελληνική αγορά χονδρικής πώλησης μηχανημάτων και αναλωσίμων αυτοματισμού γραφείου). Ούτε και θα είχε, άλλωστε, κάποιο οικονομικό συμφέρον – βάσει της συγκεκριμένης διάρθρωσης του δικτύου της – να ανταγωνιστεί η ίδια την ΝΤΑΚΟΣ στην ελληνική επικράτεια, υπονομεύοντας την ανταγωνιστική θέση της τελευταίας ως εμπόρου-διανομέα των προϊόντων της.
- 93) Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους της καταγγελλόμενης κατά την έννοια των διατάξεων περί προστασίας του ανταγωνισμού, είτε λόγω διακριτικής μεταχείρισης της ΝΤΑΚΟΣ έναντι των θυγατρικών του ομίλου BROTHER σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε λόγω συμπίεσης των περιθωρίων κέρδους της καταγγελλόμενης.
- 94) Εξάλλου, ούτε και προέκυψαν στοιχεία που να καταδεικνύουν την ύπαρξη διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος της καταγγέλλουσας σε σχέση με τους λοιπούς [...] που εντάσσονται στην ίδια κατηγορία με την καταγγέλλουσα εντός του δικτύου της BROTHER. Πιο συγκεκριμένα, με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, δεν προκύπτει σαφής ή/και σημαντική διαφοροποίηση των τιμών της BROTHER σε επίπεδο διανομικών μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών εντός του ΕΟΧ. Περαιτέρω, η

συμφωνία διανομής της BROTHER με τους συνεργάτες της σε Ελλάδα, [...] και [...]διέπεται από παρόμοιους όρους, μεταξύ των οποίων (α) προμήθεια προϊόντων Brother σε [...], σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο [...], (β) εκπτώσεις ([...]και [...]) υπό προϋποθέσεις, σε ποσοστό έως [...] για τα μηχανήματα και έως [...] για τα αναλώσιμα, καθώς και (γ) εκπτώσεις για τη μεταφορά των προϊόντων και την εγγύησή τους σε ποσοστό [...] για τους διανομείς σε [...]και [...]και [...] για την ΝΤΑΚΟΣ. Η δε συμφωνία της BROTHER με την ΝΤΑΚΟΣ εμφανίζεται να έχει προνομιακούς όρους σε σχέση με τις αντίστοιχες συμφωνίες σε [...]και [...], σχετικά (α) με το χρόνο πίστωσης ([...]ημέρες για την ΝΤΑΚΟΣ έναντι [...]ημέρες για τους διανομείς σε [...]και [...]) και το ανώτατο πιστωτικό όριο, (β) [...]. Ανάλογες διαπιστώσεις προκύπτουν από τη σύγκριση των όρων της ΝΤΑΚΟΣ με άλλους [...] στη [...]και [...]. Η ύπαρξη ευνοϊκότερων όρων για την καταγγέλλουσα σε σχέση με αυτούς που ίσχυαν για τους άλλους [...] αποδυναμώνει, έτι περαιτέρω, τους ισχυρισμούς περί διακριτικής μεταχείρισης της καταγγέλλουσας από την καταγγελλόμενη.

- 95) Περαιτέρω, από τη σύγκριση των τιμοκαταλόγων προκύπτει ότι οι τιμές (σε ευρώ) στις οποίες πωλούσε η BROTHER προς την ΝΤΑΚΟΣ ήταν χαμηλότερες από τις αντίστοιχες τιμές ([...]), στις οποίες πωλούσε η πρώτη στους [...]στη [...]και στην [...]κατά το έτος 2006. Η διαφορά αυτή μεταβάλλεται μεν υπέρ των διανομέων στη [...]και στην [...]κατά το έτος 2007, εξομαλύνεται όμως σταδιακά κατά το έτος 2008, έτος ένταξης των δύο χωρών στην ευρωζώνη. Από την αντιπαραβολή των τιμοκαταλόγων του έτους 2009, δεν προκύπτουν διαφορές ως προς τις προσφερόμενες από την BROTHER τιμές. Σημειώνεται ότι η προσωρινή διαφοροποίηση κατά το έτος 2007 δικαιολογείται από την καταγγελλόμενη στη βάση της σταδιακής εφαρμογής του [...], καθώς στις χώρες αυτές ίσχυαν κατά το έτος αυτό νομοθετικοί περιορισμοί του ποσοστού των αυξήσεων για λόγους συγκράτησης του πληθωρισμού, εν όψει της μετάβασής τους στη ζώνη του ευρώ από την 1 Ιανουαρίου 2008. Ειδικότερα ως προς τη διαφοροποίηση των τιμών της προς τον διανομέα της στην [...] (με τον οποίο υπέγραψε σχετική σύμβαση το [...]), η καταγγελλόμενη προβάλλει και επιπλέον αντικειμενικούς λόγους, όπως τη μεγάλη αστάθεια συναλλαγματικής ισοτιμίας λίρας – ευρώ, τα οικονομικά αποτελέσματα του διανομέα που ήταν [...] καλύτερα από τα αντίστοιχα της ΝΤΑΚΟΣ, καθώς και το μικρότερο διαχειριστικό κόστος σε σύγκριση με την ΝΤΑΚΟΣ εν γένει, δεδομένων (α) του μικρότερου πιστωτικού ορίου, (β) του μικρότερου χρόνου πίστωσης και (γ) [...]. Σχετικά δε με τη διαφοροποίηση των τιμών προς τον διανομέα της στην [...] (με το οποίο υπέγραψε σχετική σύμβαση τον [...]), η καταγγελλόμενη αναφέρει ότι, πέραν των νομοθετικών περιορισμών εν όψει της ένταξης της χώρας στην ευρωζώνη, η σταδιακή εφαρμογή του [...] έγινε και εξαιτίας των μέτρων εξυγίανσης που έλαβε ο εν λόγω διανομέας κατά το έτος [...] ([...]), καθώς και του γεγονότος ότι οι εκπτώσεις παροχές στην μεταξύ τους άτυπη συμφωνία περιορίζονταν μόλις σε [...]%. Εξάλλου, η εφαρμογή του [...] της BROTHER στο πλαίσιο ευρύτερης αναδιοργάνωσης του δικτύου της επιβεβαιώνεται και από την έρευνα της Υπηρεσίας. Επισημαίνεται, επίσης, ότι οι συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ των προαναφερόμενων χωρών δεν θεωρούνται ομοιογενείς. Σχετικό είναι και το ζήτημα της μεγάλης διαφοράς στη διείσδυση των προϊόντων της καταγγελλόμενης στην

Ελλάδα σε σύγκριση με το αντίστοιχο επίπεδο διείσδυσης στη [...]και στη [...], η οποία θα μπορούσε να δικαιολογήσει τυχόν διαφοροποίηση στην επιχειρηματική πολιτική της καταγγελλομένης. Εν κατακλείδι, οι σχετικές αγορές προϊόντων που αφορούν στην παρούσα απόφαση εκτείνονται στην ελληνική επικράτεια και, ως εκ τούτου, οι σχετικές αγορές προϊόντων σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι διακριτές. Δεν τίθεται, επομένως, ζήτημα διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος της ΝΤΑΚΟΣ. Άλλωστε, με βάση τα στοιχεία του φακέλου και την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, δεν καταδείχθηκε ότι οι όποιες αποκλίσεις τιμών ή/και εκπτωτικών παροχών που παρατηρούνται στην εμπορική πολιτική της BROTHER έναντι των εμπόρων/διανομέων της στις διάφορες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αντικειμενικά αδικαιολόγητες.

(δ) Συμπέρασμα

96) Με βάση τις ως άνω διαπιστώσεις, δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 2α του ν.703/ 1977 από την καταγγελλόμενη και, συνεπώς, η υπό κρίση καταγγελία πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμη ως προς το μέρος αυτό.

V Εξέταση της υπό κρίση καταγγελίας υπό το πρίσμα των άρθρων 1 του ν.703/77 και 101 ΣΛΕΕ

97) Το άρθρο 1 παρ. 1 ν. 703/77, και αντίστοιχα το άρθρο 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 81 παρ. 1 Συνθ.Ε.Κ), απαγορεύουν όλες τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες τις αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού. Ως εξαίρεση από τον κανόνα αυτό, το άρθρο 1 παρ. 3 ν. 703/77, και αντίστοιχα το άρθρο 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 81 παρ. 3 Συνθ.Ε.Κ), προβλέπουν ότι η σχετική απαγόρευση δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση συμφωνιών που συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει και οι οποίες δεν επιβάλλουν περιορισμούς που δεν είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των στόχων αυτών και δεν παρέχουν στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα των σχετικών προϊόντων. Προϋποθέσεις, επομένως, εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης είναι: (α) η ύπαρξη συμφωνίας ανάμεσα σε επιχειρήσεις, ή απόφαση ενώσεων επιχειρήσεων, ή εναρμονισμένη πρακτική και (β) η εν λόγω συμφωνία, απόφαση ή εναρμονισμένη πρακτική να έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού.

98) Ωστόσο, από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης δεν προκύπτουν στοιχεία που να θεμελιώνουν ύπαρξη συμφωνίας ή απόφασης ή εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ της καταγγελλόμενης και άλλης επιχείρησης, η οποία να έχει ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού. Όπως προαναφέρθηκε, δεν προέκυψαν στοιχεία κατά την έρευνα της υπηρεσίας ή τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής που να αποδεικνύουν ότι η BROTHER περιόριζε, με συμβατικούς όρους ή άλλους τρόπους, τη διενέργεια παθητικών πωλήσεων από τους διανομείς της. Σε

αντίθεση με τις αιτιάσεις της καταγγέλλουσας, δεν υφίστανται συμβατικοί όροι μη ανταγωνισμού, ούτε και περιορισμού των παθητικών πωλήσεων (βλ. και ενότητα IV ανωτέρω). Περαιτέρω, δεν προέκυψαν ενδείξεις ότι η καταγγελλόμενη εφαρμόζε τυχόν έμμεσα μέτρα περιορισμού των πωλήσεων της ΝΤΑΚΟΣ εκτός Ελλάδας. Ούτε και στοιχειοθετήθηκε η καταγγελλόμενη πρακτική απαγόρευσης παθητικών πωλήσεων που η ΝΤΑΚΟΣ ισχυρίζεται ότι της «υπέδειξε» η BROTHER σε συναντήσεις που πραγματοποίησαν κατά τα έτη 2005-2006, και συγκεκριμένα να μην πωλεί προς δύο χονδρεμπόρους στο [...] ([...]) και στην [...] ([...]). Εξάλλου, σύμφωνα με τις προσκομισθείσες από την καταγγέλλουσα καταστάσεις πελατών εξωτερικού για τα έτη 2005 – 2009, συνάγεται ότι αυτή εξακολούθησε να πωλεί αναλώσιμα BROTHER στις προαναφερόμενες εταιρίες του [...] και της [...] και κατά τα έτη 2007, 2008 και 2009. Συναφώς, η ΝΤΑΚΟΣ πραγματοποίησε πωλήσεις προϊόντων που είχε προμηθευτεί από την BROTHER και σε πελάτες εκτός Ελλάδος – τόσο πριν, όσο και μετά την εφαρμογή των νέων όρων τιμολόγησης το 2007.

- 99) Ούτε και στοιχειοθετούνται, κατά τα προαναφερόμενα στην ενότητα IV, οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας περί διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος της σε σχέση με άλλους [...] του δικτύου BROTHER ή με τις θυγατρικές του ομίλου BROTHER στην Ευρώπη.
- 100) Επισημαίνεται, σχετικώς, ότι – κατά πάγια νομολογία – το άρθρο 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ δεν εφαρμόζεται σε συμφωνίες που συνάπτονται στο πλαίσιο ομίλου εταιριών. Στην περίπτωση αυτή, δεν συντρέχει συμφωνία ή εναρμόνιση μεταξύ δύο επιχειρήσεων, από τις οποίες η μία ελέγχεται οικονομικά από την άλλη και έτσι δεν καθορίζει ελεύθερα τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά εκτελεί τις οδηγίες της πρώτης – ανεξαρτήτως αν έχουν διακριτή νομική προσωπικότητα ή ακόμη κι αν η πολιτική που ακολουθείται συμβάλλει στη διατήρηση και κατανομή των εθνικών αγορών [βλ. ενδεικτικά Απόφαση ΓενΔΕΕ T-102/92, *Viho Europe κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1995, σελ. II-17, η οποία επικυρώθηκε από το Δικαστήριο της Ε.Ε με την Απόφαση C-73/95 P, Συλλ. 1996, σελ. I-5457, καθώς και τη σχετική νομολογία στην οποία παραπέμπουν]. Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ αφορά μόνον στις σχέσεις μεταξύ οικονομικών μονάδων ικανών να ανταγωνίζονται μεταξύ τους, αποκλεισμένων των συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο και αποτελούν μία οικονομική μονάδα. Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η μητρική BROTHER ελέγχει τις θυγατρικές της ΕΕΠ και ότι όλες μαζί συνιστούν ενιαία οικονομική οντότητα κατά την έννοια των διατάξεων του ανταγωνισμού. Επομένως, η καταγγελλόμενη συμπεριφορά δεν μπορεί να εμπίπτει στην προβλεπόμενη από τα άρθρα 101 ΣΛΕΕ (και 1 ν.703/77) παρ. 1 στοιχείο δ' απαγόρευση σχετικά με την εφαρμογή, έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές. Αποκλείεται, δηλαδή, εκ προοιμίου η δυνατότητα ύπαρξης συμφωνίας μεταξύ της καταγγελλομένης και των θυγατρικών της για τη δυσμενή διάκριση σε βάρος της καταγγέλλουσας.
- 101) Περαιτέρω, το προσκομιζόμενο από την καταγγέλλουσα έγγραφο με υπ' αρ. πρωτ. 448/22.1.2010, στο οποίο η καταγγελλόμενη αναφέρεται στον τρόπο λειτουργίας των θυγατρικών της στην Ευρώπη και σημειώνει πως επιδιώκει τόσο οι θυγατρικές της όσο

και οι αντιπρόσωποι (σαν την καταγγέλλουσα) να έχουν ένα περιθώριο μικτού κέρδους τουλάχιστον [...]%, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δεσμεύει την καταγγελλόμενη να συναλλάσσεται με την καταγγέλλουσα με τους ίδιους όρους με τους οποίους συναλλάσσεται με τις θυγατρικές της. Όπως προαναφέρθηκε, η καταγγελλόμενη μπορεί να αρνηθεί στην καταγγέλλουσα την πώληση των προϊόντων της στις ίδιες τιμές και υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τις θυγατρικές της, χωρίς αυτό να προσκρούει καταρχήν στις διατάξεις περί προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού.

- 102) Ως εκ τούτου, η υπό κρίση καταγγελία πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμη και ως προς το μέρος που αναφέρεται σε πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/ 1977 (και 101 ΣΛΕΕ) εκ μέρους της καταγγελλόμενης.
- 103) Σημειώνεται, τέλος, ότι κάθε φορά που η Επιτροπή Ανταγωνισμού εφαρμόζει το άρθρο 1 του ν. 703/77, οφείλει να εφαρμόσει παράλληλα το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, εφόσον η εν λόγω σύμπραξη δύναται να επηρεάσει το διακοινοτικό εμπόριο [βλ. Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003, άρθρο 3, παρ. 1]. Εν προκειμένω, δεν προέκυψαν περιοριστικές του ανταγωνισμού συμφωνίες/πρακτικές κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/77 στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας. Κατά συνέπεια, δεν συντρέχει ούτε και περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφάσισε ομόφωνα ότι δεν συντρέχει λόγος περαιτέρω δράσης της και απορρίπτει την από 23.6.2008 (αριθμ. ημ. πρωτ. 4074) καταγγελία της εταιρίας «ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε.» κατά της εταιρίας «BROTHER INTERNATIONAL EUROPE LTD» για παράβαση των άρθρων 1(1) και 2α του ν. 703/77, όπως ισχύει.

Η απόφαση εκδόθηκε την **31^η Ιανουαρίου 2011**.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 6 του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β'1890/29.12.2006).

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Δημήτριος Κυριτσάκης

Δημήτριος Λουκάς

Η Γραμματέας

Ευαγγελία Ρουμπή